FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Jaarstukken 2021

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Inhoudsopgave

1 Inleiding ... 3

2 Bestuurlijke samenvatting ... 4

2.1 Projectenportefeuille ... 4

2.2 Impact corona ... 5

2.3 In verbinding ... 5

2.4 Productie ... 5

2.5 Personeelsinzet ... 6

2.6 Financieel resultaat ... 7

3 Programma's ... 9

3.1 Algemene ontwikkelingen ... 9

3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening ... 16

3.3 Programma Toezicht en Handhaving ... 18

3.4 Programma Specialistisch Advies ... 23

4 Programma bedrijfsvoering (incl. management) ... 26

4.1 Wat hebben we gedaan en wat hebben we bereikt ... 26

4.2 Baten en lasten programma Bedrijfsvoering ... 29

4.3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen ... 31

5 Paragrafen ... 32

5.1 Bedrijfsvoering ... 32

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 32

5.3 Financiering ... 33

6 Jaarrekening 2021 ... 35

6.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling ... 35

6.2 Balans per 31 december 2021 ... 38

6.3 Toelichting op de balans ... 39

6.4 Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2021 ... 47

6.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten ... 48

6.6 Vermogensmutaties ... 57

6.7 Overige gegevens ... 58

Bijlage I: Risicoanalyse ... 62

Bijlage II: Overzicht taakvelden ... 64

Bijlage III: Totaalbeeld kwaliteitscriteria ... 65

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken over het jaar 2021. De jaarstukken vormen het sluitstuk van de planning- en control cyclus over het afgelopen jaar. Met deze jaarstukken bieden wij u inzicht in de ontwikkelingen en resultaten over het afgelopen jaar, zowel inhoudelijk als financieel.

Leeswijzer

Deze jaarstukken geven inzicht in de voortgang en het realiseren van doelen en prestaties uit de programmabegroting 2021. In de jaarstukken zijn het jaarverslag en de jaarrekening opgenomen. Hierbij is de indeling van de begroting 2021 gevolgd. In de tabellen zijn de cijfers over het jaar 2021 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's, voor zover in de betreffende tabel niet anders is aangegeven. De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt.

Hoofdstuk 2 bevat de bestuurlijke samenvatting met daarin de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten uit de jaarstukken 2021. In hoofdstuk 3 worden de programma's van het primaire proces toegelicht. Na een algemeen deel komen achtereenvolgens de programma's Toetsing en Vergunningverlening (TV), Toezicht en Handhaving (TH) en Specialistisch Advies (SPA) aan de orde. In hoofdstuk 4 is het programma Bedrijfsvoering opgenomen, inclusief management.

Hoofdstuk 5 gaat in op de volgens het BBV verplichte en voor de FUMO relevante paragrafen, te weten: Bedrijfsvoering (5.1), Weerstandsvermogen en risicobeheersing (5.2) en Financiering (5.3). Hoofdstuk 6 bevat de jaarrekening 2021 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2021 en het overzicht van baten en lasten. Tevens is in hoofdstuk 6 de aanvullende (o.a. de wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

2 Bestuurlijke samenvatting

2.1 Projectenportefeuille

In de afgelopen jaren hebben we met elkaar, de deelnemers en de FUMO, grote stappen gezet in het op orde brengen van de basis van de FUMO. De implementatie en borging van de projecten/afspraken/wensen uit met name FUMO 2.0 (hierna projecten genoemd) vraagt tijd, sturing en budget. Dit maakt dat de FUMO begin 2021 een heroriëntatie heeft uitgevoerd op de projectenportefeuille. De herziene projectplanning is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de FUMO op 1 april 2021.

In navolging op deze projectplanning zijn in 2021 de wettelijk verplichte projecten opgepakt. Het betreft onder andere de uitvoering van de taken conform de zogenoemde Big-8 cyclus. Deze cyclus is in 2021 uitgevoerd in relatie tot het Fryslânbreed uitvoeringsprogramma. Daarnaast is voor het eerst een jaarprogramma opgesteld (het jaarprogramma VTH[1] Fryslân 2022 voor de basistaken) op basis van het in 2021 door alle bevoegd gezagen vastgestelde VTH-beleid Fryslân voor de basistaken, inclusief de bijbehorende risicoanalyse.

Uiteraard heeft de FUMO zich ook volop bezig gehouden met de voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De datum van inwerkingtreding is inmiddels opnieuw uitgesteld tot 1 januari 2023. Dit betekent echter niet dat we het rustiger aan kunnen doen. De FUMO heeft zorgen over de tijdige implementatie van de acties die uitgevoerd moeten zijn voor de inwerkingtredingsdatum. In 2021 heeft de FUMO via diverse gremia haar zorgen hieromtrent bekend gemaakt aan haar deelnemers en opdrachtgevers. Positief is de verbeterde samenwerking binnen de overkoepelende gremia zoals de DFA[2] en de VTH managers.

Ter implementatie van de besluiten die op 10 december 2020 zijn genomen door het algemeen bestuur zijn verschillende acties ondernomen binnen diverse projecten. Zo is gewerkt aan het verbeteren van Leef en aan de aanpassing van de werkprocessen. Ook is met een afvaardiging van deelnemers gewerkt aan een uniform mandaat. Dit niet alleen in het kader van het vastgestelde sturings- en financieringsmodel, maar ook met het oog op de aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet. Er is hard gewerkt aan de randvoorwaarden om met ingang van 1 januari 2022 producten te kunnen leveren binnen de kengetallen uit de PDC FUMO. We zijn er alleen nog niet. Eind 2021 wordt nog niet alle randvoorwaarden voor het werken op met kengetallen voldaan. We doen ons uiterste best om een en ander zo spoedig mogelijk te realiseren.

Ter implementatie van het op 10 december 2020 vastgestelde nieuwe governance-model waren begin 2021 de acties primair gericht op operationele zaken, c.q. de inrichting en het werkend krijgen van de governance structuur op ambtelijk niveau. Eind 2021 is de tussenstand opgemaakt. Hieruit is gebleken dat er belangrijke stappen zijn gezet, in het bijzonder ten behoeve van het AB en in het vertrouwen tussen deelnemers onderling en tussen de deelnemers en de FUMO.

Ook projecten in het kader van de organisatieontwikkeling zijn in 2021 opgepakt. Zo zijn verschillende resultaten behaald binnen het project Ten Have, waaronder het inrichten van de accountteams. Ook op het gebied van ICT en HRM zijn stappen gemaakt in de vorm van bijvoorbeeld een aangepast

[1] VTH staat voor Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

[2] De Friese Aanpak

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

functieboek HR21. Daarnaast is er een Document Management Systeem (DMS) geïntroduceerd voor de interne bedrijfsvoering en informatievoorziening.

2.2 Impact corona

Ook in 2021 heeft corona invloed gehad op de bedrijfsvoering van de FUMO. Zo zijn de landelijke maatregelen vertaald naar de FUMO wat onder andere betekende dat de medewerkers in 2021 grotendeels thuis gewerkt hebben. Binnen de beperkende maatregelen was de inzet erop gericht de taakuitvoering zo goed mogelijk doorgang te laten vinden. De veiligheid en gezondheid van medewerkers staan voorop. Mede als gevolg van corona en de versoepelingen aan het eind van 2021 was toen sprake van een lichte stijging van het ziekteverzuim. Het effect van corona op de financiën van de FUMO is zeer beperkt.

2.3 In verbinding

De FUMO steekt veel energie in het beter in verbinding zijn met haar deelnemers. “In verbinding zijn” kan alleen wederzijds en vraagt aandacht en inspanning van alle betrokkenen. Van de deelnemers en binnen de FUMO-organisatie. Van bestuurders, managers en medewerkers. En op allerlei manieren. De nieuwe governance-structuur en de inrichting van accountteams vanuit het project Ten Have leveren hierin een waardevolle bijdrage.

Verbinding is ook gerealiseerd door het bestuur frequent op de hoogte te houden van de voortgang van de implementatie Omgevingswet, routekaart Leef en de governance. Ook was de FUMO op eigen initiatief bij veel gemeenteraden aanwezig om een toelichting te geven op de ontwerpbegroting 2022 (die voor eerst was gebaseerd op nieuw sturings- en financieringsmodel FUMO) en over het advies van de FUMO om de GR FUMO aan te passen. Voor deze wijziging hadden de bevoegd gezagen (colleges, staten en DB Wetterskip Fryslân) instemming nodig van hun raden en algemeen bestuur. Ook zijn verschillende projecten tot stand gekomen na (intensief) overleg en afstemming tussen de deelnemers en de FUMO.

2.4 Productie

Vergunningverlening (inrichting gebonden)
Over 2021 is 117% van de begrote uren voor inrichting gebonden basistaken vergunningverlening besteed. Vergunningverlening is een vraaggestuurd product en daardoor is sturing beperkt mogelijk. De verschillen in uitnutting van de uren tussen de deelnemers zijn groot en variëren tussen de 5% en 253%. Basistaken worden in het huidige financieringsmodel niet afgerekend. De overschrijding leidt dus niet direct tot extra kosten voor de deelnemers. Wel leidt dit tot extra personeelsinzet, en dus hogere kosten voor de FUMO.

Toezicht (inrichting gebonden)
Van de inrichting gebonden basistaken op het gebied van toezicht is 101% van de begrote uren besteed. Er zijn 730 reguliere controles uitgevoerd. Dit is 98% van het afgesproken aantal voor 2021.

Overig
Over het Friesland Brede uitvoeringsprogramma (Fbup) wordt in een separate rapportage verantwoording afgelegd. De urenbesteding ligt met 101% in lijn met de begroting.

De besteding van de plusuren is licht achtergebleven op de begroting. Dit komt met name door een onderbesteding op het gebied van externe veiligheid. In 2021 zijn de deelnemers hier tussentijds van op de hoogte gesteld.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Voor asbesttaken geldt dat er sprake is van een onderschrijding van de uren. Het aantal begrote meldingen was hoger dan het werkelijk aantal meldingen. In de begroting 2022 is rekening gehouden met de werkelijke aantallen, op basis van ervaringscijfers van 2020 en de eerste maanden van 2021.

Voor de werkzaamheden op het gebied van Bbk[3] worden de uren fors overschreden. Het werkelijk aantal meldingen ligt hoger dan begroot en de kentallen zijn niet toereikend om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Dit wordt meegenomen in de besluitvorming over de in 2021 uitgevoerde interne evaluatie van de asbest- en bodemtaken, die voor 2022 op de planning staat.

Voor meer detailinformatie over de productie wordt verwezen naar de toelichting op de programma's in hoofdstuk 3.

2.5 Personeelsinzet

In onderstaande tabel worden de belangrijkste kengetallen met betrekking tot de personeelsinzet van het primaire proces weergegeven.

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Formatieve bezetting (gemiddeld) (fte)	123,0	112,5	127,0	104,0	103,0
Aantal productieve uren per fte	1.339	1.360	1.264	1.267	1.242
Ziekteverzuim*	5,4%	5,0%	4,2%	5,7%	6,4%
Flexibele schil	20,4%	15,0%	18,1%	16,4%	

*Dit betreft het ziekteverzuim van de medewerkers in loondienst van de FUMO

De bezetting lag in 2021 ruim 10 fte hoger dan begroot. Dit komt doordat er aanvullende werkzaamheden zijn uitgevoerd. Dit betreft bijvoorbeeld het afhandelen van meer meldingen Bbk dan begroot, maar ook het uitvoeren van extra opdrachten die door deelnemers aan de FUMO zijn verstrekt. Voorbeelden van extra opdrachten zijn opdrachten in het kader van de Wet Natuurbescherming en incidentele opdrachten voor het actualiseren van vergunningen voor aandachtsbedrijven in bepaalde gemeenten. Ook de inzet op projecten zorgt voor een hogere bezetting. De dekking voor deze inzet komt uit het projectenbudget.

De productiviteit vertoont een stijgende lijn. Sinds 2018 is de productiviteit per fte ca 100 uren gestegen. Over 2021 is de gerealiseerde productiviteit 1.339 uur/fte. Dit is 21 uur lager dan de begrotingsnorm van 1.360. Het effect van improductiviteit door de van Rijkswege afgekondigde corona-maatregelen was 10 uur per fte.

De productiviteitsnorm is in 2021 verhoogd van 1.320 naar 1.360 uur per fte. De achterliggende gedachte hierbij was dat de nieuwe organisatiestructuur, waarbij teamleiders een belangrijk rol spelen in de aansturing van de teams in het primaire proces, een positief effect zou hebben op de productiviteit. Dit effect is ook opgetreden, maar nog net niet voldoende om aan de norm te voldoen. Omdat de teamleiders vanaf de zomervakantie van 2021 in positie waren, is dit effect op 2021 nog niet volledig zichtbaar. De verwachting van de FUMO is dat over 2022 de norm van 1.360 uur per fte nog dichter benaderd zal gaan worden.

Na periodes van daling, is het ziekteverzuim in 2021 met 1.2% gestegen tot 5.4%. De stijging van het verzuim wordt veroorzaakt door een stijging van het langdurig verzuim, als gevolg van (ernstig) zieke medewerkers. Dit type ziekteverzuim is beperkt beïnvloedbaar.

[3] Besluit Bodemkwaliteit

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

De flexibele schil bedroeg gemiddeld 20.4% in 2021. Dit is hoger dan de begrotingsnorm van 15%. De afgelopen jaren is de flexibele schil steeds gestegen. De oorzaak hiervoor is de krappe arbeidsmarkt. In hoofdstuk 3 wordt dit nader toegelicht in de paragraaf personeelsinzet en arbeidsmarktbenadering.

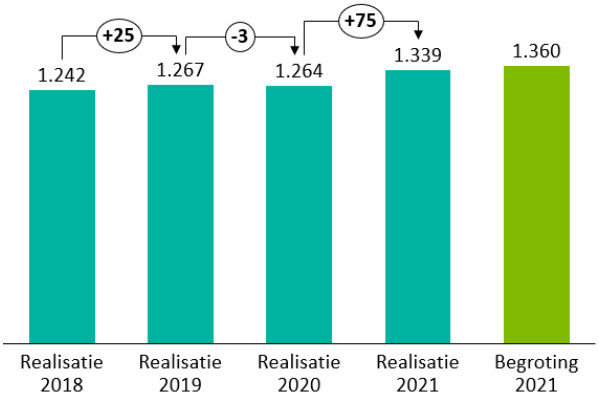

Figuur 1: Ontwikkeling productiviteit

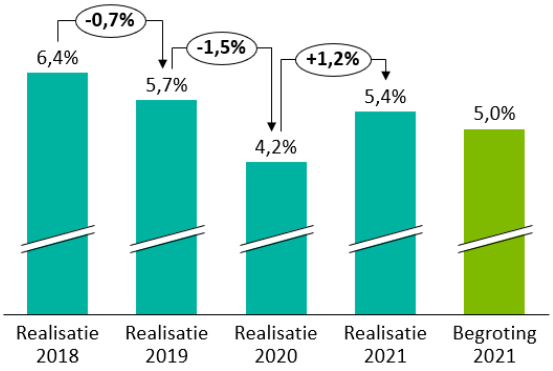

Figuur 2: Ontwikkeling ziekteverzuim

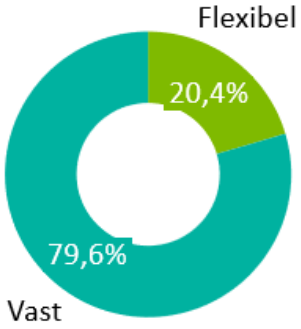

Figuur 3: Flexibele schil FUMO 2021

2.6 Financieel resultaat

Het jaar 2021 is afgesloten met een positief resultaat van € 121.000. Dit resultaat komt op hoofdlijnen als volgt tot stand.

Omschrijving	Bedrag	Voor/ nadeel
Extra inkomsten uit aanvullende opdrachten	€ 562.000	Voordeel
Compensatie personeelsinzet uit projectenbudget	€ 205.000	Voordeel
Lagere reiskosten woon-werk	€ 150.000	Voordeel
Lagere outplacemenentkosten	€ 115.000	Voordeel
Lagere scholingskosten	€ 105.000	Voordeel
Lagere kapitaallasten	€ 58.000	Voordeel
Overig	-€ 114.000	Nadeel
Hogere personeelskosten	-€ 960.000	Nadeel
Totaal voorlopige jaarstukken	**€ 121.000**	**Voordeel**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

- Er is voor € 562.000 aan hogere inkomsten uit deelnemersbijdragen gerealiseerd dan begroot. Deze inkomsten hebben enerzijds betrekking op extra opdrachten die de FUMO heeft gekregen. Anderzijds zijn hierin ook de afrekeningen van plustaken, asbest en Bbk meegenomen.
- De personeelsinzet op projecten wordt gedekt uit het projectenbudget. In 2021 betreft dit ruim 2.400 uur, wat overeenkomt met een bedrag van € 205.000.
- Vanwege het thuiswerken als gevolg van de corona-maatregelen is de reiskostenvergoeding woon-werk in 2021 fors lager dan begroot. Dit leidt tot een onderbesteding van € 150.000.
- De FUMO beschikt over een outplacementbudget van € 200.000. Dit is niet volledig aangesproken in 2021, wat leidt tot een onderbesteding van € 115.000.
- Vanwege corona zijn scholingen uitgesteld. Hierdoor is het scholingsbudget niet volledig benut. Dit heeft geleid tot een onderbesteding van € 105.000.
- In de begroting was rekening gehouden met kapitaallasten als gevolg van de investering in de verbouwing in het pand van de FUMO. Omdat deze investering later is afgerond dan oorspronkelijk was gepland, starten de afschrijvingen in 2022 in plaats van in 2021. Dit heeft geleid tot een onderbesteding van € 58.000.
- Onder overig valt het saldo van alle overige begrotingsposten, zoals wagenpark, ICT, huisvesting en overige bedrijfskosten. Op deze posten is per saldo sprake van een overschrijding van € 25.000.
- De kosten worden voor € 89.000 overschreden als gevolg kosten die direct doorbelast worden aan de deelnemers, zoals de kosten voor het bodeminformatiesysteem Nazca. Deze zijn bij de extra inkomsten als opbrengst verantwoord. Per saldo is dit budget-neutraal.
- De personeelskosten zijn € 960.000 hoger dan begroot. Hieronder vallen zowel de kosten voor extern als vast personeel. Er zijn drie belangrijke oorzaken voor de hogere kosten. Ten eerste zijn er meer uren voor deelnemers gemaakt. De kosten die hiermee samenhangen (ca € 550.000) worden gedekt uit aanvullende inkomsten. Ten tweede zijn er projecturen gemaakt. De kosten die hiermee samenhangen (ca € 140.000) zijn gedekt uit het projectenbudget. Als laatste was de flexibele schil hoger dan begroot (ca € 200.000). De kosten van extern personeel liggen hoger dan de kosten van vast personeel. Het effect van overige oorzaken is ca € 70.000. Samenvattend kan gesteld worden dat de hogere personeelskosten voor meer dan driekwart gedekt worden uit (aanvullende) inkomsten.

In de toelichting op de programma's (hoofdstuk 3 en 4) en in de toelichting op de staat van baten en lasten (hoofdstuk 6) wordt het resultaat nader toegelicht.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

3 Programma's

In paragraaf 3.1 wordt nader ingegaan op wat in 2021 is bereikt door de FUMO ten aanzien van de algemene ontwikkelingen als benoemd in de begroting 2021 en de projectplanning. Aangevuld met de algemene resultaten op het gebied van formatie en productiviteit en de flexibele schil van de FUMO. In paragraaf 3.2 en verder wordt per programma[4] verantwoording afgelegd. Hierbij worden de doelstellingen die per programma zijn opgenomen in de begroting 2021 als leidraad gehanteerd.

3.1 Algemene ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling

Begin 2021 zijn drie nieuwe afdelingshoofden gestart bij de FUMO. Dit ligt in lijn met het nieuwe organisatiemodel dat in 2020 tot stand gekomen is. Formeel is dit bekrachtigd middels de begrotingswijziging in de vergadering van het algemeen bestuur van de FUMO van 10 december 2020. Dit betekent dat het volledige MT vanaf 2021 bestaat uit vaste medewerkers. Er is veel tijd gestoken in een management development programma.

De nieuwe afdelingshoofden zijn in het tweede kwartaal van 2021 gestart met het werven van teamleiders. Alle posities van teamleiders zijn per half september 2021 ingevuld. Deze invulling is deels gerealiseerd door interne medewerkers door te laten groeien in de functie van teamleider en deels vanuit reacties op extern uitgezette vacatures. Door het aanstellen van de teamleiders is meer een directe lijn tussen medewerkers en leidinggevenden gerealiseerd. De effecten van deze managementlaag zijn merkbaar. Door de introductie van deze nieuwe managementlaag is het mogelijk om op operationeel niveau medewerkers beter te begeleiden in de uitvoering van hun werk. Daarnaast heeft de nieuwe managementlaag ook geresulteerd in een betere sturing op houding en gedrag binnen de afdelingen en is het afdelingshoofd beter in staat om op strategisch niveau te acteren. De bedrijfsarts van de FUMO heeft aangegeven dat qua aandacht voor medewerkers zij bemerkt dat de teamleiders daar een positieve invloed op hebben.

Visie – missie – doelstellingen FUMO

Sinds de oprichting van de FUMO staan in verschillende documenten de missie en visie van de FUMO verwoord. Vaak net iets anders beschreven maar qua impact in hoofdlijn gelijk aan elkaar. Inmiddels is het al enige tijd geleden dat stil is gestaan bij de visie/missie van de FUMO. De vraag is in hoeverre de visie/missie van de FUMO nog passend is, gezien alle ontwikkelingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden en binnenkort op de FUMO afkomen (o.a. Omgevingswet). Om deze vraag te beantwoorden is in 2021 zowel met het dagelijks bestuur als het VTH Management en andere gremia het gesprek gevoerd over de toegevoegde waarde (waardepropositie) van de FUMO. In 2022 krijgt dit een vervolg waarbij ook het algemeen bestuur aansluit. Conform de projectenkalander 2022 leidt dit tot een voorstel voor herijking van de visie/missie van de FUMO eind 2022.

[4] Programma Toetsing en Vergunningverlening, programma Toezicht en Handhaving en het programma Specialistisch Advies. Het programma Bedrijfsvoering wordt verantwoord in paragraaf 4.1.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

De FUMO heeft zich in 2021 gerealiseerd dat de verbinding tussen strategie en uitvoering ontbrak. Om meer sturing te krijgen op de projecten zijn in 2021 met het dagelijks bestuur de doelstellingen van de FUMO bepaald. Vervolgens zijn deze vertaald naar uitgangpunten (hoe zorgt de FUMO daar voor). De FUMO weet nu waaraan ze moet gaan voldoen om de huidige ambities van de FUMO te realiseren waardoor de richting duidelijk is en strategie en uitvoering met elkaar zijn verbonden.

Projectplanning

In de afgelopen jaren hebben we met elkaar grote stappen gezet in het op orde brengen van de basis van de FUMO. De implementatie en borging van de projecten/afspraken/wensen (hierna projecten genoemd) die a. wettelijke verplicht zijn of b. afgesproken zijn met het algemeen bestuur (routekaart en besluitenboom van november 2020) of c. gewenst zijn vanuit de FUMO zelf in het kader van doorontwikkeling, vragen tijd, sturing en budget. Wilde de FUMO deze projecten implementeren in 2021 dan was ruim 21.000 uur inzet benodigd van medewerkers uit het primaire proces, terwijl in de begroting van 2021 slechts budget beschikbaar is voor 11.000 uur. Er moesten daarom keuzes gemaakt worden in wat wanneer kan plaatsvinden en welke consequenties dit eventueel had. Hiervoor zijn door de FUMO in 2021 verschillende scenario's uitgewerkt waarbij nadrukkelijk ook rekening is gehouden met wat prioriteit heeft (bijv. door wettelijke verplichtingen) en wat gefaseerd kan worden in de tijd. Dit heeft geleid tot een besluit door het algemeen bestuur op 1 april 2021 waarin zij opdracht heeft gegeven om uitvoering te geven aan de projecten/afspraken conform scenario 2. Dit betekent dat de FUMO zich ging richten op drie pijlers:

- Doen wat wettelijk moet;
- Uitvoeren routekaart (inclusief gefaseerd uitvoeren organisatieopbouw);
- Strategische Personeelsplanning (SPP).

Na dit besluit heeft de FUMO de routekaart verder geconcretiseerd.

De urenbesteding is in 2021 achter gebleven bij de planning. Hiervoor zijn diverse oorzaken. Ten eerste is de arbeidsmarkt dusdanig overspannen dat de FUMO bijna niet in staat is om vervangende inhuur te verwezenlijken voor medewerkers die participeren in de projecten. Zie ook hierna 'personeelsinzet en arbeidsmarktbenadering'. Ten tweede is tot tweemaal toe de projectleider die verantwoordelijk was voor de uitvoering van de routekaart Leef (het zaaksysteem van de FUMO) vervangen omdat de nodige resultaten niet werden geleverd. Dit heeft geleid tot enige vertraging inzake dit project. Ten derde wordt er binnen de FUMO hoge prioriteit gegeven aan de te behalen productiviteitsnorm van 1.360 u/fte. Dit geeft bij de medewerkers een gevoel van werkdruk en in het verlengde daarvan niet de ruimte om te participeren in de projecten. Als laatste is het werkaanbod hoog en dat leidt tot minder ruimte om te participeren in projecten.

In het tweede halfjaar van 2021 heeft de FUMO daarom bewust in samenspraak met het dagelijks bestuur de prioriteit bij de uitvoering op die projecten gelegd die een wettelijke grondslag hadden, het project organisatieontwikkeling, de verankering en borging van het nieuwe sturings- en financieringsmodel en de routekaart Leef.

Wat is bereikt in 2021? (projecten, voor zover niet apart benoemd in de jaarstukken)

- PDC FUMO aanpassen (Omgevingswetproof maken) – de basis is grotendeels gelegd. In verband met het uitstel van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is de PDC in de planning voor de besluitvorming aangepast naar 2022.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

- Governance – Op 10 december 2020 is de governance structuur FUMO door het algemeen bestuur FUMO vastgesteld. Begin 2021 is de governance structuur ingericht. Er is een planning opgesteld en een spoorboekje gemaakt, die ervoor moeten zorgen dat de juiste stukken op het juiste moment in de diverse gremia behandeld kunnen worden. In augustus-september 2021 is de inrichting tussentijds getoetst op werking en tevredenheid bij alle deelnemers. Geconstateerd is dat er belangrijke stappen zijn gezet, in het bijzonder ten behoeve van het AB en in het vertrouwen tussen deelnemers onderling en deelnemers en FUMO. Hieruit zijn een 7-tal aanbevelingen gekomen die eind 2021 zijn besproken en voor verbetering van de werking en inrichting van de governance zijn opgepakt. De aanbevelingen die eind 2021 zijn benoemd zijn:
    - Tijdigheid van de stukken vanuit de FUMO;
    - Kwaliteitsborging van de stukken vanuit de FUMO;
    - Gezamenlijke ambtelijke afstemming en voorbereiding;
    - Afspraken over werkwijze werkgroepen;
    - Agenderen omgaan met minderheidsstandpunten in AB;
    - Resultaatgerichtheid: Gewoon oplossen wat nog niet goed gaat;
    - Geef het tijd.

  De wens om de gezamenlijke opgaves in goede samenwerking te kunnen bedienen heeft hierdoor in 2021 een goede start kunnen maken.

- Mandaat – In de vergadering van het algemeen bestuur van 28 mei 2020 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het voorstel om te komen tot een ruim uniform mandaat van gemeenten aan FUMO op basis waarvan de (basis)taken kunnen worden uitgevoerd. De planning was er destijds op gericht dat de uniforme mandaatregeling in de maand april 2021 aan de gemeentelijke deelnemers ter vaststelling zou worden aangeboden. Omdat de werkgroepen meer tijd nodig hadden dan was verwacht is deze planning niet gehaald. De planning is bijgesteld naar begin 2022. Bij brief van 21 oktober 2021 (kenmerk 20211008 MR) is het algemeen bestuur geïnformeerd over de gevolgen van het niet halen van de planning.

- Leef – De verbeteringen op het gebied van Leef omvat een aantal sporen:
    - Training & opleiding: alle medewerkers uit het primaire proces hebben in 2021 een (opfris)training Leef gekregen;
    - Inrichting van het zaaksysteem Leef:
        - Aanpassing conform de PDC FUMO (vastgesteld door het algemeen bestuur op 10 december 2020);
        - Aanpassing conform het nieuwe sturings- en financieringsmodel FUMO,
        - Verbeteringen zijn doorgevoerd op het gebied van sturingsinformatie en rapportages hierover;
    - Data-optimalisatie: er is een inventarisatie uitgevoerd van de verbeterpunten hierin;
    - Inrichtingenmodule: deze module in Leef is aangepast aan de uitgangspunten van het sturings- en financieringsmodel van de FUMO.

- Uitwerken van kengetallen – In het kader van het nieuwe sturings- en financieringsmodel van de FUMO moest er een uitwerking plaatsvinden van de kengetallen die onderdeel uitmaken van de PDC FUMO. Dit betekent dat werkprocessen aangepast moesten worden. Omdat deze werkprocessen ook aangepast moeten worden in het kader van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het project ‘werkprocessen’ opgestart. In totaal zijn in 2021 vijf generieke procesmodellen in concept uitgewerkt. Het betreft generieke procesmodellen voor:

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

- Behandelen vergunningaanvraag
- Melding activiteit
- Toezicht & Handhaving
- Opstellen maatwerkvoorschriften
- Incident melding behandelen

Verder zijn inmiddels van meer dan 25 producten op basis van de generieke procesmodellen de processen in concept nader uitgewerkt. Dit levert onder andere de input op voor aanpassing van de processen in Leef, met bijbehorende werkafspraken per product. Houding en gedrag om te werken overeenkomstig deze processen en afspraken is een aandachtspunt. Dit wordt meegenomen in iedere processtap en krijgt binnen de organisatie breed aandacht. Als laatste zijn de acties in verband met Omgevingswet in kaart gebracht. Deze worden in 2022 verder opgepakt.

Op 1 april 2021 heeft het algemeen bestuur ook de opdracht aan de FUMO gegeven om eind 2021 te komen met een voorstel voor de uitvoering van de projecten in 2022 en de financiering hiervan. Hieraan is gevolg gegeven middels de projectenkalender 2022 die is gedeeld in de vergadering van het algemeen bestuur op 10 december 2021. Omdat het rekeningresultaat 2020 inmiddels was toegekend aan de FUMO als ontwikkelingsbudget is voor de uitvoering van de projecten in 2022 geen aanvullende financiering nodig.

Omgevingswet

Bevoegde gezagen en FUMO hebben in 2021 veel werk verzet ten behoeve van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. Door de VNG is een ‘wegwijzer minimale acties Omgevingswet’ beschikbaar gesteld. De minimale acties geven aan welke voorbereidingen gemeenten minimaal moeten hebben getroffen vóór de inwerkingtredingsdatum, om te kunnen starten met werken volgens de Omgevingswet. Inmiddels worden ook in verschillende samenwerkingsverbanden, zoals De Friese Aanpak en de VTH-Managers, meerdere van deze minimale VNG acties ambtelijk geagendeerd en opgepakt. Hoewel wordt geconstateerd dat betrokken partijen voortgang boeken op voornamelijk de ‘eigen’ minimale acties en dat samenwerkingsafspraken in de keten zijn gemaakt en er wordt geoefend, wordt door FUMO ook vastgesteld dat er nog veel moet gebeuren in zeer korte tijd. Vanuit de FUMO is daar meerdere malen bericht over gegeven aan haar deelnemers.

De FUMO bereidt zich ondertussen voor op de komst van de Omgevingswet. Deze voorbereiding vindt zowel intern als extern plaats. Intern heeft dat in 2021 geresulteerd in steeds beter inzicht in de gevolgen voor de organisatie, werkprocessen, medewerkers, informatie en ICT. Organisatorisch is gestart met het inventariseren van de wettelijke en gewenste dienstverlening, zodat de FUMO zich hierop kan voorbereiden. Qua werkprocessen is inzichtelijk gemaakt welke aanpassingen in 2022 doorgevoerd moeten worden, welke tevens worden geïmplementeerd in het zaaksysteem Leef. Daarnaast hebben medewerkers een basisopleiding Omgevingswet gevolgd, evenals enkele functie- c.q. vakspecifieke cursussen. Ook is gestart met het bespreken en oefenen van casussen. Met name dit oefenen op basis van casuïstiek wordt in 2022 verder opgepakt.

Met betrekking tot ICT en de aansluiting met de landelijke voorzieningen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) wordt geconstateerd dat hier zorgen over zijn. Niet alleen op rijksniveau wordt het behalen van de planning spannend, ook bestaan zorgen rond beschikbare capaciteit, tijd en aanwezige kennis bij de eigen softwareleverancier. Waar eind vorig jaar al een goed werkend systeem opgeleverd zou zijn, inclusief de noodzakelijke koppelingen, is dit tot nu toe nog niet gerealiseerd. Weliswaar is een koppeling gerealiseerd op basis van de landelijke standaard tussen het eigen ICT-systeem voor vergunningverlening en het DSO, een optimalisatie van de eigen software en de benodigde minimale vereisten van de samenwerkingsfunctionaliteit heeft nog niet plaatsgevonden.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Terwijl deze wel noodzakelijk is, ook voor oefenen in de keten. Aan de realisatie hiervan wordt richting de invoeringsdatum van de wet hard gewerkt.

Behalve interne voorbereidingen, is ook duidelijk dat extern uitdagingen liggen. De uitdaging is niet zo zeer het werken met de wet zelf, maar meer het goed samenwerken met gemeenten, provincies en waterschappen (opdrachtgevers) en het door bevoegde gezagen gedefinieerd krijgen van de noodzakelijke en gewenste producten en diensten van de FUMO. Dit heeft geleid tot een bredere verbinding tussen de regionale projectmatige werkzaamheden Omgevingswet en de reguliere governance rondom VTH. Afstemming in en met De Friese Aanpak heeft erin geresulteerd dat meer focus wordt gelegd op gezamenlijk doen en oefenen. Ook wordt aan de hand van een gezamenlijke roadmap 2022 van de VNG een planning gehanteerd voor de realisatie van de minimale eisen (o.a. omgevingstafels en vergunningaanvragen; omgevingsplan, toepasbare regels en het DSO). In een vroegtijdig stadium bij elkaar aan tafel zitten, kennis en kunde inbrengen, elkaars vakgebieden leren en elkaars taal leren verstaan. Het gaat stap voor stap. Daarbij is een netwerk van deskundige en betrokken personen in de regio ontstaan.

Ook is in regionaal verband met collega's in De Friese Aanpak een concept document opgeleverd met procesafspraken voor de ketensamenwerking bij een initiatief en een vergunningaanvraag. Tevens zijn in gezamenlijkheid drie Bouwstenen Bruidsschat (geluid, bodem en geur) opgeleverd, waarin een analyse en een basisadvies wordt gegeven over de wijze waarop bevoegd gezag om kan gaan met deze regels.

Zelfbewust klantgericht – Ten Have

Ten Have heeft in 2020 onderzoek gedaan naar wat moet gebeuren binnen de FUMO om voldoende toegerust te zijn op de uitdagingen en ontwikkelingen waar de organisatie zich de komende jaren voor gesteld ziet. Een uitkomst hiervan is dat de FUMO zich wil onderscheiden langs de lijnen van Customer Intimacy oftewel zelfbewust klantgericht. Bij een verdere uitwerking hiervan in een implementatieplan is de vertaling gemaakt naar vier veranderopgaven:

- Accountmanagement: zes volledig ingerichte en toegeruste accountteams in goed contact met de betreffende deelnemers met ondersteuning van een eigentijdse en geactualiseerde CRM-applicatie;
- Assortiment en prijs: een helder toetsingskader op basis waarvan de FUMO in staat is het passende assortiment met prijsstelling te kunnen aanbieden en daarbij in te spelen op actuele ontwikkelingen volgens een helder proces van gebruik van het toetsingskader;
- Gedrag & leiderschap: alle medewerkers van de FUMO zijn doordrongen van het gedrag dat past bij een keuze voor Customer Intimacy en de samenwerking die daarbij hoort. Het management stimuleert dit gedrag en toont het gewenste voorbeeld;
- Procedures en overlegstructuren: de procedures en overlegstructuren die de ambitie van de FUMO ondersteunen zijn helder in kaart gebracht en sluiten aan bij de gemaakte keuzes.

Het implementatieplan is in beginsel opgesteld vanuit de intentie om dat in 2021 uit te voeren. Gezien de prioriteiten die gesteld moesten worden in 2021 (zie hiervoor) zijn in 2021 voornamelijk de deelonderwerpen accountmanagement en gedrag & leiderschap opgepakt.

Wat is bereikt in 2021?

- Accountmanagement: de accountteams zijn samengesteld, getraind en in 2021 heeft per opdrachtgever een kennismakingsoverleg en het eerste inhoudelijke accountgesprek plaatsgevonden.
- Gedrag en leiderschap: de aspecten houding en gedrag zijn een rode draad door de verschillende projecten die lopen binnen de FUMO. Er is een plan van aanpak opgesteld waarbij in 2022 zal worden ingezet op de kerncompetenties samenwerken en resultaatgerichtheid.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

- Assortiment en prijs: gestart is met de eerste gesprekken om te komen tot een toetsingskader.
- Procedures en overlegstructuren: verschillende procedures zijn (her)ontworpen en er heeft een eerste beoordeling plaatsgevonden welke verbeteringen mogelijk zijn in de overlegstructuur binnen de FUMO.

Fryslânbreed uitvoeringsprogramma / Jaarprogramma VTH Fryslân basistaken 2022

In april 2021 is het Fryslânbreed uitvoeringsprogramma 2021 (Fbup) vastgesteld door het algemeen bestuur. Dit programma heeft tot doel milieurisico's en nalevingstekorten projectmatig en thema- en risicogericht aan te pakken. Door dit voor heel Fryslân te doen ontstaat een gelijk speelveld voor bedrijven binnen dezelfde doelgroep (bijv. alle agrarische luchtwassers). Middels dit programma is de FUMO beter in staat uitspraken te doen over bijvoorbeeld veiligheid en naleefgedrag. De omvang van het Fbup kwam in 2021 overeen met 14% van de beschikbare uren voor basistaken.

In de halfjaarrapportage Fbup 2021 en het jaarverslag Fbup 2021[5] zijn de deelnemers geïnformeerd over de voortgang en de resultaten. Zo is de realisering van de planning (101%) sterk verbeterd ten opzichte van 2019 en 2020 (respectievelijk 60% en 86%). Een projectmatige aanpak is van grote toegevoegde waarde, naast de uitvoering van reguliere controles volgens een vaste frequentie en een puur vraaggestuurde vergunningverlening. Een van de aanbevelingen uit het jaarverslag Fbup 2021 zal dan ook zijn om door te gaan met de risicogerichte aanpak van taken. Voor de uitgebreidere toelichting over de resultaten van het Fbup 2021 verwijzen wij u naar het jaarverslag Fbup 2021.

In 2021 is het jaarprogramma VTH Fryslân basistaken 2022 opgesteld. Dit jaarprogramma gaat over alle basistaken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in Fryslân. Het is onderdeel van de BIG-8 beleidscyclus (beleid, programma, uitvoering, evaluatie en bijstelling enz.). De grondslag voor dit jaarprogramma ligt in artikel 7.3 van het Besluit omgevingsrecht (Bor). Het programma is opgesteld door de FUMO op basis van de uitgangspunten zoals deze zijn bepaald in afstemming met een vertegenwoordiging van alle deelnemende gemeenten. De uitgangspunten zijn: de begroting 2022 FUMO, PDC FUMO, Inrichtingenbestand FUMO, het besluit Omgevingsrecht en uiteraard het door de deelnemers vastgestelde VTH-beleid Fryslân voor de basistaken met bijbehorende risicoanalyse.

Plan van aanpak actualisatie en beheer inrichtingenbestand

Door de FUMO is in samenwerking met de deelnemers de afgelopen jaren gewerkt aan het op orde maken van het inrichtingenbestand. Hierin is al een grote slag gemaakt. Met het oog op het nieuwe sturings- en financieringsmodel FUMO, de Omgevingswet en het VTH-beleid Fryslân voor de basistaken met bijbehorende risicoanalyse, was het van belang om een methode te ontwikkelen hoe we als Fryslân gezamenlijk zorgdragen voor de verdere actualisering en uitbreiding van dit inrichtingenbestand.

Op 1 april 2021 heeft het algemeen bestuur de notitie 'actualisatie & beheer inrichtingsbestand FUMO 'basistaken'' vastgesteld. Voor een efficiënt proces en om de impact van de Omgevingswet op de FUMO (op basis van het huidige basistakenpakket) te bepalen is een geactualiseerd en compleet beeld van inrichtingen vereist. Hier is een eerste stap in gezet door streetspotters de bedrijven te laten bezoeken die bekend zijn. Er zijn vervolgstappen nodig om de lijst met meest waarschijnlijke activiteiten per inrichting volledig te krijgen. De uitvoering hiervan (nog onderdeel van fase 1) heeft vertraging opgelopen. Het gevolg hiervan is dat fase 2 begin 2022 nog niet was gestart. Er is een nieuwe planning gemaakt voor 2022.

[5] Het jaarverslag Fbup 2021 staat 7 juli op de agenda van het algemeen bestuur. Na vaststelling wordt het jaarverslag door de FUMO aan de deelnemers verstuurd.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Kwaliteitscriteria

Voor de uitvoering van taken door de FUMO gelden volgens de kwaliteitsverordeningen de kwaliteitseisen zoals die zijn beschreven in de Kwaliteitscriteria 2.2. De kwaliteitseisen zijn verdeeld over 27 deskundigheidsgebieden, waarvan er 23 relevant zijn voor de FUMO[6]. De FUMO geeft jaarlijks inzicht in hoeverre er wordt voldaan aan deze kwaliteitscriteria. In het kader van het reduceren van verantwoordingsdocumenten, maakt de rapportage over de kwaliteitscriteria vanaf heden onderdeel uit van de jaarrekening.

Er wordt voortdurend gewerkt aan een actueel beeld over de stand van zaken op gebied van de kwaliteitscriteria. Op basis van de huidige beeld voldoet de FUMO aan de kwaliteitscriteria van het merendeel van de deskundigheidsgebieden: circa 15. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar (eveneens 15). Voor de deskundigheidsgebieden waar niet (volledig) aan wordt voldaan, zijn verschillende verklaringen:

- Op acht[7] deskundigheidsgebieden voldoet de FUMO niet volledig, omdat er sprake is van beperkte hiaten in opleiding en/of aanvullende kennis.
- Op twee[8] deskundigheidsgebieden is de werkvoorraad beperkt, waardoor niet aan de frequentie-eis wordt voldaan.
- Op twee deskundigheidsgebieden voldoet de FUMO (nog) niet. Het betreft het nieuwe deskundigheidsgebied Energie en duurzaamheid dat in 2019 aan de Kwaliteitscriteria 2.2 is toegevoegd. Daarnaast wordt niet voldaan aan de kwaliteitseisen van deskundigheidsgebied Ketentoezicht dat volop in ontwikkeling is binnen de FUMO.

De FUMO werkt dagelijks aan het optimaliseren van het kwaliteitsniveau. Voor de deskundigheidsgebieden waar op dit moment niet aan wordt voldaan, wordt binnen de organisatie ingezet op het wel voldoen aan de criteria bijvoorbeeld middels opleiding of moet worden geaccepteerd dat de FUMO hier niet aan kan voldoen (vanwege beperkte werkvoorraad binnen het werkgebied). Hiermee zijn alle voornoemde afwijkingen verklaard. Dit overeenkomstig het principe “comply or explain” (voldoe of verklaar) dat in de kwaliteitsverordeningen is opgenomen. In bijlage III is een totaalbeeld opgenomen.

Personeelsinzet en arbeidsmarktbenadering

De krappe arbeidsmarkt blijft een punt van zorg voor de FUMO. Door andere Omgevingsdiensten, maar ook door deelnemers, wordt in dezelfde vijver gevist bij het aantrekken van gespecialiseerd personeel. Vacatures kunnen op dit moment niet tijdig ingevuld worden. Hierdoor ontstaan knelpunten in de uitvoering van de taken. Dit speelde in 2021 zowel op het gebied van Vergunningverlening, op het gebied van Specialistisch advies als op het gebied van Toezicht & Handhaving. Er is daarom meer gebruik gemaakt van externe inhuur dan gewenst. Dit zorgt voor extra kosten. In de toelichting op de programma’s wordt hier nader op ingegaan.

De FUMO onderneemt gerichte acties om de personele bezetting zo goed mogelijk op orde te krijgen. Zo wordt samengewerkt met andere Omgevingsdiensten, worden gerichte wervingscampagnes opgezet en is bij deelnemers de vraag uitgezet om meer samen te werken op dit gebied. Ook zijn stappen gezet in de uitvoering van het plan van aanpak voor SPP (strategische personeelsplanning),

6 Eén deskundigheidsgebied is in de methodiek vervallen (Bouwakoestiek) en drie deskundigheidsgebieden zijn door de deelnemers niet als taak aan de FUMO opgedragen (Stedenbouw en inrichting openbare ruimte, exploitatie en planeconomie en cultuurhistorie).

7 Het gaat om Toezicht en handhaving bouwen en ruimtelijke ordening, Toezicht en handhaving milieu, Behandelen juridische aspecten vergunningverlening, Behandelen juridische aspecten handhaving, Sloop en asbest, Bodem, bouwstoffen, water (activiteit 1 t/m 3), externe veiligheid en geluid.

8 Het gaat om Behandelen juridische aspecten afwijkingsbesluiten en Groen en ecologie.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

met als belangrijkste doel om de toekomstige personeelsbehoefte te vertalen in concrete acties die ervoor zorgen dat aan deze behoefte wordt voldaan.

Er wordt gebruik gemaakt van relatief onervaren 'zij instromers', een mogelijkheid om vacatures in te vullen. Het inzetten van deze instromers heeft een dempend effect op de productiviteit, aangezien dit veel begeleidingsuren vraagt. Bij interne doorstroom krijgen de medewerkers een op maat gesneden opleidingsplan. Niet alle functies heeft de FUMO kunnen invullen waardoor de continuïteit onder druk komt te staan en hiermee ook de dienstverlening aan de deelnemers.

3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

3.2.1 Wat hebben we gedaan en wat hebben we bereikt

Samenwerking met ketenpartners en goede communicatie met deelnemers
We hebben in 2021 regelmatig contact gehad met opdrachtgevers en aanvragers. Met name vroeg in het (aanvraag) proces hebben we vaker contact gezocht en hebben we afwijkingen gemeld. Bij complexere aanvragen is er altijd in het stadium van vooroverleg nauw contact met de gemeentelijke contactpersoon. We hebben bij een aantal complexere aanvragen of handhavingssituaties verantwoordelijke bestuurders rechtstreeks betrokken en geïnformeerd.
Accountteams vervangen niet de reguliere communicatie met onze deelnemers. Tijdige en goede communicatie over meldingen en vergunningen blijft noodzakelijk. In 2021 is gebleken dat de hoge werkdruk en personele krapte soms gevolgen heeft gehad voor de communicatie. Ook het gedwongen moeten inschakelen van meerdere externe partijen heeft in een aantal gevallen geleid tot (tijdelijk) verminderde communicatie. Met de komst van de teamleiders wordt hier nu actief op gestuurd en aandacht voor gevraagd.

Kwaliteitsverbetering en LRSO[9]
We zijn binnen de afdeling continu bezig om werkafspraken uit te werken en te beheren, kwaliteit en uniformiteit te verbeteren en het voorschriftenpakket LRSO te beheren en te verbeteren. Dit zijn iteratieve processen, waar de afdeling structureel mee bezig is.

Productie
In 2021 zijn 475 meldingen en vergunningen voor basistaakbedrijven afgehandeld. Dit is minder dan op basis van de Fryske Norm was begroot (535). Daarnaast zijn er nog 42 aanvragen door de aanvrager ingetrokken. Overigens heeft de FUMO ook aan ingetrokken aanvragen de nodige tijd besteed. De behandeling van meldingen en vergunningaanvragen is grotendeels vraag gestuurd. Daarom heeft de afdeling Toetsing en Vergunningverlening (TV) geen directe sturing op de input. Het betreft diverse producten (verschillende typen meldingen en vergunningaanvragen voor bedrijven van uiteenlopende omvang en complexiteit). De toename van het aantal complexe aanvragen en de krapte op de arbeidsmarkt heeft geleid tot een hogere werkdruk.

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal meldingen/ vergunningen	535	475	89%
Aantal uren	28.630	33.580	117%

[9] LRSO (Landelijke Redactie Standaardteksten Omgevingsvergunning) heeft tot doel een betere onderlinge afstemming te bevorderen tussen de omgevingsdiensten bij het verlenen van omgevingsvergunningen. De LRSO zorgt voor standaardteksten die de bevoegde gezagen kunnen gebruiken.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Het vooroverleg en de ingetrokken aanvragen zijn niet inbegrepen in de aantallen die zijn opgenomen in de bovenstaande tabel. In de getoonde uren zijn de uren die besteed zijn aan ingetrokken aanvragen wel meegenomen.

Het aantallen afgehandelde meldingen is 50 hoger dan vorig jaar. Deze stijging van het aantal meldingen komt vooral doordat een deelnemer dit jaar de meldingen door de FUMO heeft laten uitvoeren, waar dit voorheen zelf werd gedaan.

Tijdigheid en kwaliteit

Het doel voor 2021 was om alle verleende opdrachten binnen de daarvoor geldende termijnen en met een acceptabele kwaliteit uit te voeren. Door de personele krapte is het tijdig afronden van procedures onder druk komen te staan. In het geval van inrichting gebonden taken heeft bij uitgebreide procedures in enkele gevallen een termijnoverschrijding plaatsgevonden. Wettelijk gezien mag dat, want dit zijn termijnen van orde. De redenen voor de termijnoverschrijdingen waren de complexiteit van de aanvraag, personele krapte, het herhaaldelijk aanvullen van een ingediende aanvraag of het aantal zienswijzen tijdens een procedure. Maar ook de grote werkvoorraad bij de vergunningverleners heeft hier soms toe bijgedragen. De afdeling werkt conform het kwaliteitshandboek en zoveel mogelijk uniform. Het verbeteren van de kwaliteit is een continu proces.

3.2.2 Wat heeft het gekost?

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Programma Toetsing en Vergunningverlening			
Lasten			
Personeelslasten	3.070.685	3.327.305	3.181.846
Overige kosten	-	-	-
	3.070.685	**3.327.305**	**3.181.846**
Baten			
Taken Projecten	189.448	204.130	101.661
Brikstaken	140.061	141.913	166.397
Overige baten			-
Toegerekende deelnemersbijdragen	2.741.175	2.606.260	2.606.260
Deelnemersbijdragen Provincie Fryslân	-		
Deelnemersbijdrage Wetterskip		-	-
	3.070.684	**2.952.303**	**2.874.318**
Resultaat programma T&V	- 1	- 375.002	- 307.528
- Onttrekkingen aan reserves	-	-	-
- Toevoegingen aan reserves		-	-
	-	**-**	**-**
Resultaat programma T&V na vermogensmutaties	**- 1**	**- 375.002**	**- 307.528**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Het programma Toetsing en Vergunningverlening sluit af met een nadelig resultaat van € 307.528. Dit is ca € 67.000 beter dan de begroting na wijziging. Deze door het algemeen bestuur vastgestelde begrotingswijziging[10] betreft het overhevelen van budgetten tussen programma's.

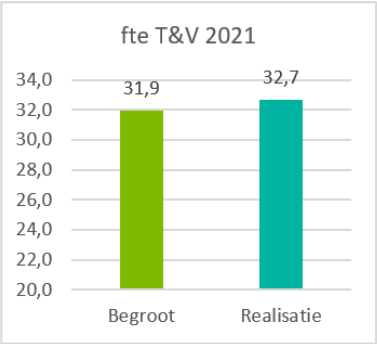

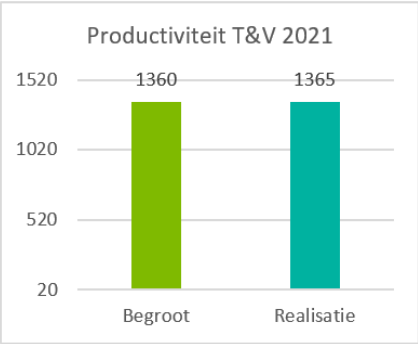

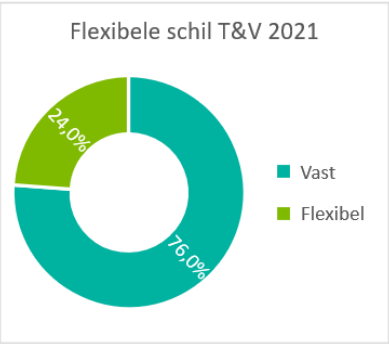

De fte-inzet was hoger dan (primair) begroot. Er zijn meer uren (117% van het begrote aantal) besteed aan het afhandelen van vergunningen en meldingen dan op basis van de fryske norm was berekend. De flexibele schil bedraagt 24,0% en is daarmee hoger dan begroot (15%). Dit wordt veroorzaakt door het lastig kunnen invullen van vacatures, toegenomen werkdruk en vervanging vanwege langdurig ziekteverlof.

De productiviteit voor de afdeling Toetsing en Vergunningverlening bedraagt 1.365 uur per fte (2020: 1.244) is daarmee iets hoger dan het gemiddelde van de FUMO. Dit is gezien de arbeidsmarktsituatie, het toegenomen werkaanbod en de daarmee gepaard gaande werkdrukbeleving een mooi resultaat.

3.3 Programma Toezicht en Handhaving

3.3.1 Wat hebben we gedaan en wat hebben we bereikt

Risico gestuurd toezicht

In het jaarprogramma VTH Fryslân 2022 voor de basistaken dat is opgesteld in 2021 wordt een stap voorwaarts gezet door een risico gerichtere programmering en een brancheaanpak in het regionale programma. Dit sluit aan op het VTH-beleid Fryslân en het nieuwe sturings- en financieringsmodel van de FUMO. Dit komt niet alleen de efficiency van de FUMO ten goede, maar ook de effectiviteit en de slagvaardigheid. Maar het risicogericht werken heeft echter ook tot gevolg dat de werkelijke uitvoering van een activiteit door een bedrijf of een organisatie die niet valt onder het risico gericht toezicht houden slechter kan zijn dan verondersteld omdat niet op alle aspecten wordt toegezien. Dit is inherent aan het risicogericht werken. In navolging hierop is in 2021 gestart met het opstellen van de digitale checklisten conform het jaarprogramma 2022.

Innovatie in toezicht

In 2021 is steeds meer gebruik gemaakt van de inzet van drones, op afstand bedienbare en uitleesbare meetapparatuur en digitale verwerking van controles op de plaats van handeling. Deze digitale verwerking maakt het mogelijk om de controleresultaten direct aan betrokkenen te verzenden in het kader van transparant en duidelijk werken. Dit is efficiënter, levert kwalitatief goede inzichten op

[10] Door het algemeen bestuur van de FUMO besloten in de vergadering van 16 december 2021

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

en daarnaast levert het tijdwinst op. De afdeling heeft eind 2021 een peilboot aangeschaft, ten behoeve van het peilen van dieptes bij met name ontgrondingen.

LHS

In 2022 is het toepassen van de Landelijke handhavingsstrategie (LHS) een speerpunt voor de afdeling T&H. In het vierde kwartaal van 2021 hebben er opfristrainingen plaatsgevonden voor het zittende personeel en tevens voor nieuwe medewerkers. Het opfrissen en trainen van medewerkers op de LHS is een continue proces en noodzakelijk voor het uniform toepassen van de LHS.

Producten en diensten

In 2021 hebben we gewerkt met maandelijkse rapportages over de voortgang van de belangrijkste productieafspraken met de deelnemers. Op deze manier hebben we goed inzicht in de prestaties en kunnen we tijdig bijsturen.

Inrichting gebonden toezicht/ controles

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal reguliere controles	748	730	98%
Aantal uren	30.725	30.715	100%

In 2021 zijn 730 reguliere controles uitgevoerd. Dit is 98% van de met de deelnemers afgesproken controles. Naast de reguliere controles hebben we ook 168 FBUP controles uitgevoerd. In totaal hebben we in 2021 ongeveer 900 controles uitgevoerd. Naast de reguliere controles hebben de toezichthouders circa 423 eerste hercontroles, 134 tweede hercontroles, 43 dwangsomcontroles en 290 aspect/thema controles uitgevoerd. Zoals ook is meegegeven bij de vaststelling van het nieuwe sturings- en financieringsmodel FUMO is het werkelijke percentage hercontroles (50%) hoger dan het begrote aantal (40%).

Asbest

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal meldingen	3.622	2.422	67%
Aantal controles	906	671	74%
Verhouding controles op meldingen	25%	27,7%	3%
Aantal uren besteed aan meldingen	5.433	3.036	56%
Aantal uren besteed aan controles	2.264	2.470	109%

Besluit Bodemkwaliteit (Bbk)

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Aantal meldingen	1.141	1.968	172%
Aantal controles	342	511	149%
Verhouding controles op meldingen	30%	26,0%	-4%
Aantal uren besteed aan meldingen	2.853	5.865	206%
Aantal uren besteed aan controles	2.054	3.697	180%

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Intern uitgevoerde evaluaties (taken Bbk en Sloop-asbest)
Uit de interne evaluaties die de FUMO in 2021 heeft uitgevoerd voor de uitvoering van de taken op het gebied van Bbk en de taken sloop-asbest, blijkt dat de FUMO binnen de huidige kengetallen niet de kwaliteit kan leveren die zij wenst te leveren om te voldoen aan de uitgangspunten en kaders uit het inmiddels vastgestelde VTH-beleid Fryslân. Tijdens de evaluaties is een lean-werkproces tot stand gekomen dat is voorzien van realistische kengetallen. Dit conform het uitgangspunt van het nieuwe sturings- en financieringsmodel FUMO. De evaluatie kent drie mogelijke uitkomsten[3]:
1. De kengetallen worden aangepast, waardoor voldaan kan worden aan de kaders in het VTH-beleid Fryslân,
2. De kengetallen blijven gelijk waarbij de kaders in het VTH-beleid Fryslân worden bijgesteld, of
3. De kengetallen en de toezichtfrequentie in het VTH-beleid Fryslân worden aangepast (om financiële effecten te beperken).

Hierover is nog geen overeenstemming bereikt.

BOA-inzet/ BOA-coördinatie

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
BOA-inzet domein II - uren	1.584	1.577	100%
BOA-coördinatie - uren	700	1.211	173%

In 2021 is de BOA-inzet op 100% uitgekomen. Dit echter wel met verschillen per gemeente. Dit product is tevens vraag gestuurd en afhankelijk van de LHS-inzet. Bij hoge inschaling zal strafrecht geïnitieerd worden.

Ketentoezicht

Omschrijving	Gepland jaar	Gerealiseerd jaar	%
Ketentoezicht - uren	3.976	3.425	86%

Ketentoezicht
Het ketentoezicht bij de FUMO is in ontwikkeling. In 2021 zijn er onder andere een projectplanning gemaakt, formatie beschikbaar gemaakt, een projectleider aangesteld, een plan van aanpak opgesteld om tot optimaal ketentoezicht te komen. Daarnaast zijn diverse projecten opgestart en uitgerold. In het vierde kwartaal 2021 zijn diverse overleggen met de ODG en RUDD gevoerd om meer samen te werken en gezamenlijke ketenprojecten op te starten. Dit is een wens van de drie Omgevingsdiensten.

Ketenproject Ekster
Er zijn 17 kassenbedrijven gecontroleerd op de afvoer van afval net na de teeltwissel. Bij de teeltwissel komt veel groenafval vrij zoals plantenresten en het substraat waar de planten in groeien. In de praktijk kun je dit niet als groenafval zien omdat het afval is vervuild met bindmateriaal zoals touw en plastic. Het gaat dan om de volgende afvalstromen: loopfolie, steenwol, groenafval, versnipperd loof met nylon en clips.

Gebleken is dat de glastuinbouw in het algemeen goed met het afval omgaat en afvoeren naar een erkende inzamelaar of verwerker. Wel is gebleken dat de administratie in veel gevallen niet op orde is.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Bij een enkel bedrijf is nog onduidelijkheid over de afvoer van verontreinigd water en slib. Mogelijk worden in 2022 de verwerkers bezocht om te kijken hoe het ontvangen afval wordt verwerkt. Mogelijk vindt hier het wegmengen van deze afvalstoffen plaats of het toepassen van groenafval terwijl deze nog is vervuild met plastic. Bovendien houdt de FUMO via het LMA de transporten van dit groenafval in de gaten. Er is inzicht verkregen in welke stromen er bij een teeltwissel ontstaan en hoeveel, de knelpunten (vervuild loof), de overtredingen, tekortkomingen en de rol van de inzamelaar of verwerker.

Ketenproject asbest
De uitkomsten van het containerproject waren suboptimaal. Er is uit de AMICE-gegevens slechts een kort lijstje gerold over het eerste half jaar ondanks diep onderzoek. Ook is in kwartaal vier nog bekeken of de lijst uitgebreid kon worden met zaken uit het derde kwartaal. Een toezichthouder en een BOA zijn in het vierde kwartaal met de lijst op pad geweest om te bezien of er daadwerkelijk sprake was van overtredingen. Er zijn in totaal vier locaties bezocht. Bij alle vier de locaties is een proces-verbaal opgemaakt. Deze strafprocessen lopen nog. Dit project zal in 2022 opnieuw uitgevoerd worden en uitgebreid worden.

Ketenproject Weeelabex
WEEELABEX staat voor Waste Electric and Electronic Equipment LABel of EXcellence en gaat dus over afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA). In dit project wordt gekeken of AEEA volgens de geldende regels wordt afgevoerd naar erkende verwerkers. Voor het bewerken van AEEA geldt namelijk een vergunningplicht en een certificering. Bekend is dat dit veel illegaal gebeurt.

Na het vierde kwartaal zijn 40 van de 54 locaties bezocht. Bij vier van deze bedrijven zijn overtredingen geconstateerd waarbij AEEA werd ingezameld en gedemonteerd zonder dat het bedrijf in het bezit was van een vergunning en een WEEELABEX-certificaat; één bedrijf had geen vergunning om AEEA in te zamelen en op te slaan. Bij twee andere bedrijven werd aangegeven dat voorheen wel AEEA werd gedemonteerd, maar dat ze daar mee gestopt zijn. Bij twee bedrijven werden AEEA onjuist opgeslagen en bij één bedrijf werden de AEEA te lang opgeslagen. Bij enkele bedrijven is geconstateerd dat er geen of geen goede registratie plaats vindt van afvalstoffen. In het vierde kwartaal zijn sommige controles in samenwerking met ILT uitgevoerd. Door de toezichthouders is aangegeven dat dit een leerzame samenwerking was. Met dit project worden mooie resultaten behaald.

Amice en LMA
De FUMO haalt veel keteninformatie uit het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA). Dit is de belangrijkste bron voor gegevens. Zoals genoemd bij het Ekster project is uit gegevens van het LMA gebleken dat veel groenafval uit de glastuinbouw van Zuid-Holland naar een bedrijf in Drenthe gaat. Op zich niet opmerkelijk, alleen wel als blijkt dat hetzelfde bedrijf in Drenthe een locatie in Friesland heeft overgenomen. Op die locatie houdt de FUMO zijn focus. Ook zijn er veel vragen over (wetgeving rondom) afvalstoffen en het AMICE-systeem van bedrijven, andere handhavingsinstanties en interne collega's. Daarnaast worden vragen van het LMA verwerkt die bij hen ingediend worden door bedrijven, zoals de verzoeken om en mutaties van verwerkersnummers. Dit leidt soms tot de wijziging of aanvraag van een vergunning / melding Ab.

NOA controles
In april is een driedaagse controle i.s.m. politie, ILT, NVWA en de drie noordelijke OD's uitgevoerd in deze drie provincies. Hierbij zijn veel vrachtauto's gecontroleerd op het gebied van het vervoer van afval, gevaarlijke stoffen, biomassa, dierlijke bijproducten en mest. Ook zijn de technische zaken van de voertuigen bekeken door de RDW en politie. Er zijn meerdere overtredingen gevonden, ook op het gebied van het vervoer van afval. Dit zijn voornamelijk administratieve overtredingen. Er is bijvoorbeeld hierdoor ook een locatie ontdekt waar veel afval naar toe werd afgevoerd zonder dat het

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

bedrijf in het bezit was van de juiste vergunning. Daarnaast zijn enkele eendaagse kleinere NOA-controles geweest.

Milieualarmnummer
Klachten komen via verschillende kanalen bij de FUMO binnen. Zowel via het milieualarmnummer als via een deelnemer of rechtstreeks bij de toezichthouder. Het piket van de FUMO borgt dat er altijd een piketambtenaar bereikbaar is voor klachten en bij milieucalamiteiten. Via het piket is de FUMO 24/7 beschikbaar. In 2020 zijn er 684 meldingen en in 2021 zijn er 631 meldingen bij het milieualarmnummer binnengekomen. Dat is een lichte daling. In 2021 zien we een afname van bedrijfsmeldingen, ongewone voorvallen indirecte lozingen en geurklachten van de vergisters. We zien een toename van ongewone voorvallen en geurklachten. Van alle binnengekomen meldingen bij het milieualarmnummer is een uitgebreide presentatie beschikbaar. Voor meer informatie over het milieualarmnummer verwijzen we naar deze presentatie. In 2021 zijn 93 uitgebreide controles uitgevoerd naar aanleiding van klachten.

Tijdsbesteding:
In 2021 zijn in totaal 920 uren besteedt aan piket, waarvan 241 uren buiten kantoortijd. Per piketweek is dit gemiddeld 18 uur.

3.3.2 Wat heeft het gekost?

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Programma Toezicht en Handhaving			
Lasten			
Personeelslasten	4.648.905	4.884.511	5.015.320
Overige kosten	-	-	-
	4.648.905	**4.884.511**	**5.015.320**
Baten			
Taken Projecten	189.448	829.130	856.576
Brikstaken	140.061	141.913	97.756
Toegerekende deelnemersbijdragen	4.319.397	4.018.468	4.018.468
Overige baten	-	-	159.181
	4.648.906	**4.989.511**	**5.131.981**
Resultaat programma T&H	1	105.000	116.661
- Onttrekkingen aan reserves	-	-	-
- Toevoegingen aan reserves	-	-	-
	-	**-**	**-**
Resultaat programma T&H na vermogensmutaties	**1**	**105.000**	**116.661**

Het programma Toezicht en Handhaving sluit met een voordelig resultaat van € 116.661. Hiermee ligt het resultaat in lijn met de begroting (na wijziging).

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

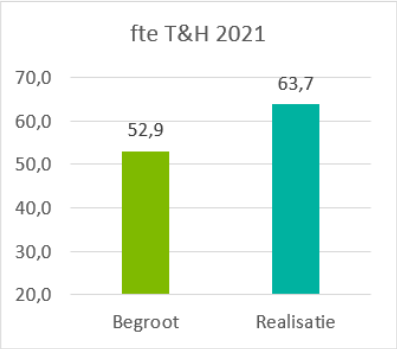

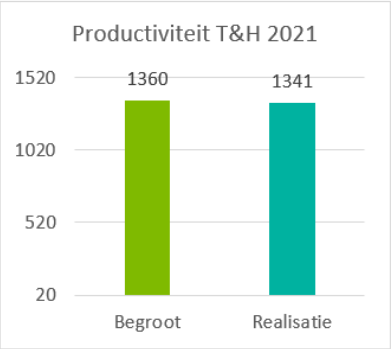

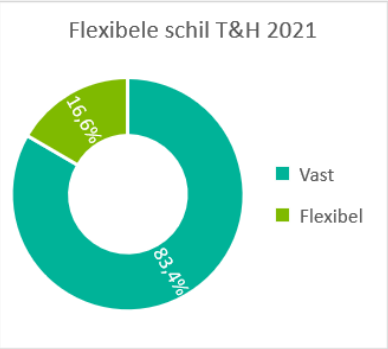

De fte-inzet van het programma Toezicht & Handhaving is ca. 12 fte hoger dan (primair) begroot. Dit komt mede doordat gedurende 2021 taken van de mid-office gecentraliseerd zijn, onder aansturing van afdeling Toezicht en Handhaving. Daarnaast is deze extra formatie ingezet voor de uitvoering van extra opdrachten. De productiviteit ligt met 1.341 per fte iets onder de begrote norm van 1.360 uur.

De flexibele schil van afdeling TH voldoet met 16,6% net niet aan de norm van maximaal 15%. Ook dit is het gevolg van de krappe arbeidsmarkt, waarop in paragraaf 3.1 nader is ingegaan.

3.4 Programma Specialistisch Advies

3.4.1 Wat hebben we gedaan en wat hebben we bereikt

Tijdigheid, kwaliteit en klanttevredenheid

De termijnen van oplevering worden met onze deelnemers afgestemd en in de meeste gevallen zijn de afgesproken termijnen nagekomen. Indien termijnen niet konden worden nagekomen is dit gecommuniceerd met betreffende deelnemers. Belangrijke oorzaken voor het niet nakomen van de termijnen zijn onvoldoende personele capaciteit, het lastig kunnen opvangen van pieken in het werkaanbod en stuurinformatie die nog in ontwikkeling is. Teamleiders sturen actief op het juist prioriteren, het nakomen van de werkprocessen en de werkafspraken om zoveel mogelijk binnen de termijnen te realiseren. Zoals bijvoorbeeld het tijdig en kwalitatief goed uitvoeren van de juridische toets. Vanwege het vertrek van een aantal ervaren medewerkers is extra aandacht nodig om ook in 2022 te kunnen blijven voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Meerdere medewerkers van Specialistisch Advies vervullen een rol in de accountteams die in 2021 zijn gestart. Accountteams vormen een belangrijk instrument om input op te halen over de kwaliteit en verbetering van onze dienstverlening.

Kennissessies

Er is een kennissessie ‘geur’ georganiseerd, voor ‘geluid’ en ‘bodem’ zijn deze vanwege corona niet doorgegaan. Kennissessies worden gefinancierd vanuit de collectieve uren.

Externe veiligheid (EV)

Het aantal opdrachten op het gebied van externe veiligheid is achtergebleven ten opzichte van de DVO afspraken. Daarom hebben wij onze deelnemers hierover actief benaderd en geïnformeerd. Het uiteindelijke resultaat is 55% realisatie van de begrote uren voor externe veiligheid. Aan de kwaliteitscriteria is voldaan, mede vanwege andere EV werkzaamheden die als basistaak voor gemeenten (via VTH proces), voor de provincie (risicokaart) en via Fbup zijn uitgevoerd. Onze

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

beschikbare formatie is deels ingezet op het aansluiten op het Register Externe Veiligheid (REV). In 2021 zijn hiertoe de voorbereidingen in gang gezet en deze zullen in 2022 een vervolg krijgen.

Protocol dumping drugsafval

De FUMO heeft via het VTH Managementoverleg voorgesteld om voor onze deelnemers een Protocol dumping drugsafval op te stellen. Hierbij sluiten we aan bij de landelijke ontwikkelingen op dit gebied. In 2021 is de afdeling Specialistisch Advies, samen met onze ketenpartners, gestart met het opstellen van dit protocol.

3.4.2 Wat heeft het gekost

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Programma Specialistisch advies			
Lasten			
Personeelslasten	2.647.329	2.588.482	2.411.357
Overige kosten	-	-	88.915
Toegerekende bedrijfsvoering	-	-	-
	2.647.329	**2.588.482**	**2.500.272**
Baten			
Extra taken externe veiligheid	-	-	11.815
Taken Projecten	378.895	293.260	330.809
Toegerekende deelnemersbijdragen	2.268.434	2.145.222	2.145.222
Overige baten	-	-	-
	2.647.329	**2.438.482**	**2.487.846**
Resultaat programma SPA	-	- 150.000	- 12.427
- Onttrekkingen aan reserves	-	-	-
- Toevoegingen aan reserves	-	-	-
	-	**-**	**-**
Resultaat programma SPA na vermogensmutaties	**-**	**- 150.000**	**- 12.427**

Het programma SPA sluit met een nadelig resultaat van € 12.427. Dit is ca € 138.000 hoger dan begroot. De lasten waren ca € 88.000 lager dan begroot.. Daarnaast waren de inkomsten uit extra opdrachten ca € 50.000 hoger dan geraamd.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

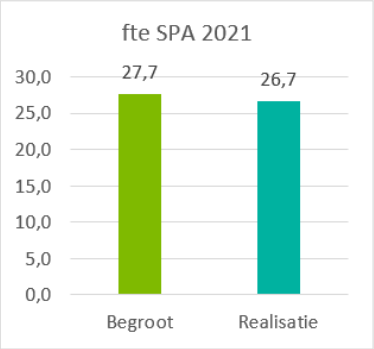

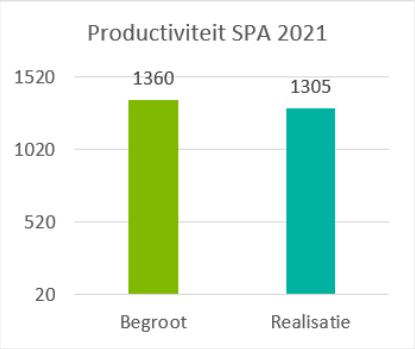

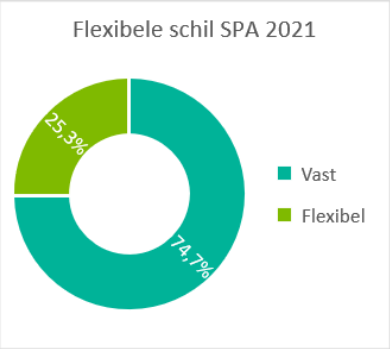

De flexibele schil bedraagt 25,3%, dit is aanzienlijk hoger dan de norm van 15% en wordt veroorzaakt door:

- Niet ingevulde vacatures;
- Extra realisatie van plus-uren (126%);
- Vervanging voor langdurig ziekteverlof;
- Vervanging voor verlof voorafgaand aan pensioen.

De productiviteit van Specialistisch Advies is over 2021 uitgekomen op 1.305 uur per fte. Ten opzichte van het jaar 2020 (1.235 uur) is dit een substantiële stijging. Dat de productiviteitsnorm van 1.360 uur niet is gehaald wordt in belangrijke mate verklaard door:

- Opgenomen verlof voorafgaand aan pensionering (22 uur)
- Inwerken nieuwe en externe medewerkers (30 uur)
- Improductiviteit door corona (11 uur)

Het aantal opgenomen verlof uren bij Specialistisch Advies bedraagt 261 uur per fte. Als we het verlof voorafgaand aan pensioen buiten beschouwing laten dan is dit ongeveer 25 uur meer dan ‘normaal’. Dit is het gevolg van extra aangekocht en opgenomen verlof. Zonder dit extra verlof zou de productiviteit op 1.330 uur per fte uit zijn gekomen.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

4 Programma bedrijfsvoering (incl. management)

4.1 Wat hebben we gedaan en wat hebben we bereikt

Organisatie
De FUMO heeft in 2021 de transitie en veranderaanpak ingezet naar de voorgestelde aansturing en inrichting van de FUMO organisatie (FUMO 2.0) conform de advisering van Ten Have Change Management (THCM). Daarvoor is begin 2021 het vernieuwde managementteam aangetrokken en geïnstalleerd, in de tweede helft van 2021 zijn vervolgens zes teamleiders voor de beide primaire afdelingen aangetrokken en geïnstalleerd. Eind 2021 is van dit MT het afdelingshoofd Bedrijfsvoering vertrokken. In 2021 is als gevolg van de organisatorische aanpassingen het functieboek (HR21) herzien en vastgesteld.

HRM
Het bedrijfspand in Grou is uitgebreid met een herziene inrichting van de kantoorwerkplekken en aankleding van alle ruimten. Doel van de verbouwing was het flexibiliseren van werkplekken waardoor medewerkers elkaar projectgerichter kunnen vinden. De werkplekken zijn naar moderne standaarden en voor verschillende vormen van gebruik ingericht. Een goed voorbeeld van modern werkgeverschap en een aantrekkelijke werkomgeving aan medewerkers bieden. De coronacrisis heeft aangetoond dat het thuiswerken meerwaarde heeft, zowel voor organisatie als medewerker. In 2021 is het thuiswerkbeleid opgemaakt en vastgesteld.

Samen met de gemeente Leeuwarden als projectleider en andere gemeenten is in 2021 gewerkt aan het aanbesteden van een vervanger van de HRM applicatie (Youpp). Deze aanbesteding is succesvol afgerond, Voorbereidingen zijn vervolgens getroffen met de nieuwe en bestaande leverancier om de nieuwe E-HRM applicatie (AFAS) vanaf 1 januari 2022 operationeel te hebben.

Gedrag en leiderschap
In 2021 is een programma ingericht op het versterken van de samenwerking tussen medewerkers. Deze is afgerond en heeft geleid tot een sterker bewustzijn en een positieve gedragsverandering bij medewerkers.
Ook is in 2021 een programma opgesteld op het uitdragen van de visie op werkgever- en werknemer schap. Dit heeft bijgedragen aan een duidelijker besef waar de Fumo naar ontwikkelt en wat daarvoor nodig is.
Voor de positionering en ontwikkeling van het nieuwe MT (1e kwartaal) en Teamleiders (3e kwartaal) is met externe begeleiding invulling gegeven aan een management ontwikkelingstraject. Deze wordt in 2022 gecontinueerd.

Door HRM zijn in 2021 voorbereidingen getroffen om strategische personeelsplanning te kunnen gaan introduceren op de nieuwe afdelingen en teams. De uitwerkingen hiervan vinden in 2022 plaats. Om klaar te zijn voor de introductie van de Omgevingswet zijn de opleidingsbehoeften en het opleidingsaanbod in kaart gebracht. Met medewerkers is gestart om aan bijscholing en opleidingen gevolg te geven.

In 2021 heeft een RI&E inventarisatie plaatsgevonden. De uitkomsten hiervan zijn voor de FUMO het startpunt van waaruit op basis van risico en gevolg inschattingen de prioriteiten op aanpassingen en verbeteringen zijn opgepakt.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Informatievoorziening & inrichting ICT architectuur

Vanuit de routekaart LEEF zijn aanpassingen voorbereid en opgestart met de leverancier om de interne werkprocessen in combinatie met de voorgestelde gewijzigde financiering systematiek in 2022 te kunnen bedienen.

In 2021 zijn de noodzakelijke randvoorwaarden verder uitgewerkt die nodig zijn om de aanstaande invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken. De opgaves om hiervoor gestructureerd de informatiehuishouding op orde te brengen, bedrijfsinformatiesystemen in samenspraak met leverancier gereed te maken zijn complex en hebben veel voorbereidend werk en projectvoering met zich mee gebracht. De landelijke discussie over deze complexe opgave heeft ertoe geleid dat de invoering van de omgevingswet is uitgesteld. Echter de tijd die daarmee is verkregen blijft keihard nodig om alle aanpassingen in werkprocessen en bedrijfsinformatiesystemen in 2022 gereed te krijgen, zodat we met het Leefomgeving Informatiesysteem (LIS) informatie gestuurd kunnen gaan werken.

Voor de interne bedrijfsvoering en informatievoorziening is een Document Management Systeem (DMS) geïntroduceerd en geïmplementeerd. Gestart is met het inbrengen van allerlei dossiers en het ordenen en ontsluiten daarvan voor intern gebruik. Daarmee is een goede stap gezet in het komen tot archiefbeheer intern de FUMO en het voldoen aan de bijhorende wetgeving (Archiefwet e.a.).

Inspectieview Milieu
In 2021 hebben voorbereidende werkzaamheden en marktverkenningen plaatsgevonden om de Inspectieview Milieu mogelijk te maken. De Inspectieview Milieu betreft een beveiligd informatie-uitwisselingssysteem (viewer) die vooral toezichthouders, maar ook vergunningverleners, in staat moet stellen informatie over (toezicht)objecten te raadplegen die afkomstig is van de database van andere inspectie- en omgevingsdiensten. De wetgever ziet deze samenwerking tussen verschillende toezichthoudende organen en het delen van (inspectie-)informatie namelijk als een belangrijke voorwaarde om in de toekomst meer risicogericht en informatie gestuurd te kunnen handhaven, alsook om de handhaving efficiënter en effectiever in te richten. In 2022 wordt de dienstverleningsovereenkomst (DVO) vastgesteld en de implementatie gedaan.

Financiën/Planning en Control

Nieuwe sturing- en financieringssystematiek
De nieuwe sturing- en financieringssystematiek is in 2021 voorbereid conform eerder gemaakte afspraken, daarmee is de basis gelegd voor het toepassen hiervan in 2022.

In 2021 is uitgebreide advisering en procesvoering, zowel intern als extern, nodig geweest inzake de opzegging van de Brikstaken door gemeente Terschelling per 1-1-2021.

In 2021 is de werkwijze van kwartaalrapportages voor de deelnemers voortgezet waarbij juistheid, volledigheid en tijdigheid van registratie en verantwoording bijzondere aandacht heeft gekregen.

Financiële huishouding op orde
De verbijzonderde interne controle, de interim controle van de accountant en tot slot het verslag van bevindingen van de accountant bij deze jaarstukken maken dat wederom een goedkeurende accountantsverklaring is afgegeven. De FUMO heeft haar financiële huishouding goed op orde.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid
In 2021 is gewerkt aan het opmaken en inrichten van een nieuw FUMO inkoop- en aanbestedingsbeleid. Voorheen volgde de FUMO het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de provincie Fryslân, echter gezien de verschillen in omvang en het type organisatie wat de FUMO is (een uitvoeringsorganisatie) is voor de praktische werkbaarheid een eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid ingericht. Dit beleid geeft de kaders en spelregels weer voor het inkopen van leveringen, diensten en werken. Daarnaast wordt specifieke aandacht besteed aan zgn. sociale en andere specifieke diensten, welke diensten van groot belang zijn voor de bedrijfsvoering van FUMO en waarvoor een lichter aanbestedingsregime geldt. Het beleid ondersteunt FUMO in haar streven naar het voeren van een rechtmatige en doelmatige inkooppraktijk.

Communicatie

In 2021 is door communicatie gewerkt aan de voorbereidingen voor de lancering van een nieuwe look and feel en modernisering van de FUMO website. Deze wordt in 2022 operationeel.

In 2021 heeft de uitwerking van het persprotocol FUMO plaatsgevonden. Met deze grondige herziening kan de FUMO meer regie voeren over het eigen persbeleid en zelf actief de pers benaderen over zaken die over de FUMO-bedrijfsvoering gaan. Bij onderwerpen die onder het bevoegd gezag vallen van een van de deelnemende gemeenten, de provincie of het Wetterskip blijft de deelnemer verantwoordelijk voor de communicatie en in de lead in de contacten met de pers.

Deelnemers aan het ambtelijk VTH-overleg hebben in november de eerste VTH-nieuwsbrief ontvangen. Dit nieuwe initiatief bevat actuele informatie van en voor de VTH-partners in Fryslân. Daarnaast is voor de interne communicatie in de FUMO ook gewerkt met Nieuwsflits berichtgevingen, een mooie werkwijze om elkaar te informeren op voortgang van projecten en nieuwe ontwikkelingen.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

4.2 Baten en lasten programma Bedrijfsvoering

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Programma Bedrijfsvoering			
Lasten			
Personeelslasten	3.920.530	4.157.151	4.271.525
Kapitaallasten	84.000	34.000	26.771
Vaar- en voertuigen	162.606	142.606	158.335
Huisvesting	660.250	660.250	661.411
Administratie	53.134	53.134	46.343
ICT	416.233	416.233	400.923
Implementatiekosten ICT/Project Lis	-	-	74.721
Implementatiekosten Algemeen/FUMO 2.0	-	-	89.503
Deelnemersbijdrage Implementatiekosten saldo 2020	564.500	564.500	400.276
Implementatie Omgevingswet	139.000	139.000	291.921
Overige kosten	228.816	228.816	231.543
Incidenteel	-	-	-
	6.229.069	**6.395.690**	**6.653.272**
Baten			
Basistaken Provincie	3.382.299	3.393.944	3.393.944
Basistaken Gemeente	6.568.741	6.563.785	6.563.785
Plustaken Provincie	2.823.968	2.816.636	2.816.636
Plustaken Gemeente	1.928.090	1.926.677	1.925.172
Plustaken Wetterskip	46.753	46.753	46.753
Bijdrage transitiebegroting Provincie	262.873	263.100	263.100
Bijdrage transitiebegroting Gemeenten	361.627	361.400	361.400
Bijdrage kerntaken EED Provincie	77.365	77.444	77.444
Bijdrage kerntaken EED Gemeenten	147.359	146.903	146.903
Bijdrage impl. Omgevingswet Provincie	88.992	88.829	173.900
Bijdrage impl. Omgevingswet Gemeenten	50.008	50.171	118.021
Uitgeleend personeel FUMO 2.0			-
Overige baten	-	-	7.879
Toegerekende deelnemersbijdrage aan Progr. T&H	- 2.741.175	- 2.606.260	- 2.606.260
Toegerekende deelnemersbijdrage aan Progr. T&V	- 4.319.397	- 4.018.468	- 4.018.468
Toegerekende deelnemersbijdrage aan Progr. SPA	- 2.268.434	- 2.145.222	- 2.145.222
	6.409.069	**6.965.692**	**7.124.987**
Resultaat progr. Bedrijfsvoering voor vermogensmutaties	180.000	570.002	471.714
- Onttrekkingen aan reserves	-	-	-
- Toevoegingen aan reserves	-	-	-
	-	**-**	**-**
Resultaat progr. Bedrijfsvoering na vermogensmutaties	**180.000**	**570.002**	**471.714**

Het programma Bedrijfsvoering sluit af met een voordelig resultaat van € 471.714.
De personeelskosten zijn hoger dan begroot. Hieronder vallen naast de salariskosten en de kosten voor inhuur onder meer ook de kosten van de DVO's met de provincie Fryslân en de gemeenten Leeuwarden. Ook het budget voor vergoedingen woon-werk verkeer en overige personeel gerelateerde kosten is hier onder gebracht. In paragraaf 6.5 worden de bedrijfskosten nader geanalyseerd.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Budget implementatiekosten
Er zijn budgetten beschikbaar gesteld voor een tweetal projecten. Hieronder wordt de stand van zaken van deze budgetten weergegeven.

Budget FUMO 2.0/ LEEF
In de vergadering van het algemeen bestuur van 1 april 2021 is de projectenkalender voor 2021 vastgesteld. In hoofdstuk 3 is de voortgang op de projecten inhoudelijk toegelicht.

In financiële zin is er een wijziging opgetreden ten opzichte van 2020. Waar in 2020 nog sprake was van twee separate budgetten voor FUMO 2.0 en LIS/ LEEF, zijn deze budgetten in 2021 samengevoegd. De reden hiervoor is dat beide projecten dusdanig met elkaar verweven zijn, dat ze in de aansturing niet los van elkaar gezien kunnen worden. In onderstaande tabellen worden de budgetten gezamenlijk gepresenteerd als 'projectenbudget'.

Het totale projectenbudget is een samenvoeging van de budgetten voor FUMO 2.0 en Lis/ LEEF. Hieronder is een specificatie van het totale budget opgenomen, op basis van de jaarstukken 2020 en rekening houdend met het toekennen van het rekeningresultaat 2020 aan het projectenbudget, conform het besluit van het algemeen bestuur van de FUMO op 8 juli 2021.

	Conform jaarstukken 2020		
Omschrijving	**Budget**	**Uitgaven t/m 2020**	**Saldo ultimo 2020**
FUMO 2.0	1.926.000	1.558.832	367.168
Budget Lis/ LEEF	1.190.000	1.082.221	107.779
Rekeningresultaat 2020 conform besluit AB	325.320	-	325.320
Totaal	**3.441.320**	**2.641.053**	**800.267**

Tabel 1: Projectenbudget na samenvoeging

In financiële zin verloopt het project in 2021 als volgt:

	Budget totaal	**Uitgaven t/m 2020**	**Uitgaven 2021**	**Restant budget ultimo 2021**
Projectenbudget	3.441.320	2.641.053	164.224	636.043

Tabel 2: Verloop projectenbudget 2021

Ultimo 2021 resteert € 636.043 van het budget van € 3.441.320. Dit budget zal ingezet worden om de projecten op de projectenkalender af te ronden. De uitgaven in 2021 waren € 164.224. Dit betrof kosten voor interne uren van medewerkers uit het primaire proces van de FUMO en de kosten van externe projectleiding op het onderdeel Lis/ LEEF. De uren die hieraan besteed zijn door medewerkers van afdeling bedrijfsvoering, zijn reeds gedekt in het programma bedrijfsvoering.

Bovenstaande project wordt gefinancierd uit de transitiebegroting, die vanaf 2019 onderdeel uitmaakt van de begroting. In paragraaf 6.3, onder de overlopende activa, wordt toegelicht hoe de transitiebegroting, en daarmee ook de financiering van de genoemde projecten, is verwerkt in de jaarstukken 2021.

Budget Omgevingswet
In de begrotingswijzing 2019 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. In totaliteit is € 570.000 beschikbaar gesteld, verdeeld over 3 jaren.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

In 2021 is voor een bedrag van € 291.921 aan kosten gemaakt. Dit betrof kosten van een externe projectleider en toegerekende kosten van interne uren die medewerkers van de FUMO aan dit project hebben besteed. Ook zijn de kosten van de inzet van globescope en streetspotters hier verantwoord. Een inhoudelijke toelichting hierop is opgenomen in hoofdstuk 3. Hieronder is het financiële overzicht van dit budget opgenomen. In het resterende budget is ook de bijdrage uit de begroting 2022 opgenomen.

Verloop budget implementatie Omgevingswet	
Budget:	
Budget 2019	€ 123.000
Budget 2020	€ 308.000
Budget 2021	€ 139.000
Budget 2022	€ 75.000
Totaal budget	**€ 645.000**
Kosten:	
2019	€ 75.434
2020	€ 172.735
2021	€ 291.921
Totaal kosten	**€ 540.090**
Nog beschikbaar	**€ 104.910**

4.3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

		Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen				
Onvoorzien		180.000	150.000	156.253
Financiële baten		-	-	8.748
Financiële lasten		-	-	-
		- 180.000	**- 150.000**	**- 147.505**

Toelichting:
De post onvoorzien wordt nader toegelicht bij de toelichting op de staat van baten en lasten in hoofdstuk 6.
De FUMO heeft een langlopende lening van € 3 mln. € 2.4 mln. hiervan is vrij opneembaar. Aangezien in 2021 sprake was van een negatieve rente, is het volledige bedrag opgenomen. Dit leidt tot een rentebate van ruim € 8.700.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

5 Paragrafen

5.1 Bedrijfsvoering

Voor een toelichting op het programma bedrijfsvoering wordt verwezen naar paragraaf 4.1.

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt beschreven in welke mate de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Hiervoor is de algemene reserve en de post onvoorzien beschikbaar. Als blijkt dat deze capaciteit niet voldoende is om de gekwantificeerde risico's die zich kunnen voordoen te dekken dan is de FUMO aangewezen op een extra bijdrage van de deelnemers.

Bepalingen in de Gemeenschappelijke regeling FUMO

In artikel 29 van de GR FUMO zijn bepalingen opgenomen over de vorming van een weerstandsvermogen. Een batig rekeningsaldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen, dat ten hoogste 10% van de jaaromzet bedraagt. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan 10% van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd aan de deelnemers naar rato van de bijdragen van de deelnemers. Een nadelig rekeningsaldo in enig jaar wordt ten laste gebracht van de deelnemers naar rato van hun bijdragen voor zover het niet geheel of gedeeltelijk ten laste van het weerstandsvermogen kan worden gebracht.

Nota weerstandsvermogen

Begin 2018 is een nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement met een geactualiseerde risico-inventarisatie opgesteld waarin de uitgangspunten voor het bepalen van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen zijn aangegeven. In het Algemeen Bestuur van 29 maart 2018 is de nota vastgesteld. Begin 2021 is een risico-inventarisatie uitgevoerd (zie bijlage 1). Hieruit blijkt dat de FUMO een weerstandsvermogen nodig heeft van € 1.288.000. Ultimo 2021 wordt hieraan voldaan.

Kengetallen

In het BBV[11] staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.
De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen

	2021
Netto schuld quote	-4%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-4%
Solvabiliteitsratio	21%
Structurele exploitatieruimte	0%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

[11] Besluit Begroten en Verantwoorden

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld. Over 2021 is dit bij de FUMO het geval.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeenschappelijke regeling (GR). Dit geeft inzicht in de mate waarin de GR in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Omdat er in 2021 een positief resultaat is behaald, stijgt de solvabiliteit.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten. De wijze waarop de FUMO wordt gefinancierd (GR) maakt dat de structurele baten en lasten per definitie met elkaar in evenwicht zijn. Dit maakt dat de structurele exploitatieruimte als 0% wordt aangemerkt.

5.3 Financiering

De FUMO is als gemeenschappelijke regeling op basis van de Wet FIDO verplicht om in de begroting en de jaarrekening een paragraaf financiering op te nemen. Daarin worden ontwikkelingen opgenomen over de kasgeldlimiet, de rente-risiconorm, de verwachte af- of toename van geldleningen of uitzettingen en het beleid ten aanzien van treasury.

De FUMO wordt gefinancierd door de bijdrages van deelnemers die per kwartaal vooruit wordt betaald. Voor eventuele investeringen kunnen daarnaast leningen worden aangetrokken. Eind november 2017 is een lening van € 2,5 miljoen aangetrokken om het ontwikkelprogramma FUMO 2.0 en de uitgaven van het automatiseringsproject LIS (LEEF-informatiesysteem) te financieren. Dit betrof een lening van drie jaren, die eind november 2020 afliep. Omdat er nog steeds sprake is van kosten die de FUMO voorfinanciert, zoals investeringen en kosten van ontwikkelprogramma’s, is eind 2020 besloten de lening te continueren, waarbij de hoofdsom met € 0,5 miljoen is verhoogd.

De lening betreft een zogenaamde roll over lening en heeft een looptijd van 3 jaar. Van het bedrag van € 3,0 miljoen is gedurende deze looptijd een bedrag van € 600.000 niet aflosbaar. Omdat de rente variabel is en er momenteel sprake is van een negatieve rente is het volledige bedrag aangetrokken. De nieuwe leenovereenkomst is begin 2021 ondertekend.

De kasgeldlimiet betreft het bedrag dat de FUMO kortlopend mag financieren voor het doen van investeringen. Volgens de Uitvoeringsregeling van de Wet Fido is dit een percentage van 8,2% van de begroting. Dit komt overeen met circa € 1,4 miljoen. Deze ruimte is tot nog toe niet gebruikt.

In het Treasurystatuut is aangegeven op welke wijze wordt omgegaan met het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit beleid houdt o.a. in dat geldleningen alleen worden aangegaan voor de taken van de FUMO en voor zover er geen andere financieringsbronnen (bijvoorbeeld reserves) aanwezig zijn.

Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren, het totaal aan middelen dat een decentrale overheid maximaal buiten de schatkist mag aanhouden, was in het verleden gezet op 0,75% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 250.000 bedraagt. Het drempelbedrag is

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

vastgelegd in artikel 7 lid 2 van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden en zal aangepast worden op onderstaande punten:

• Een verhoging van de ondergrens van € 250.000 naar € 1 miljoen euro.
• Een verhoging van het percentage begrotingstotaal t/m € 500 miljoen euro van 0,75% naar 2%.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

6 Jaarrekening 2021

6.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening 2021 is opgesteld op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de financiële verordening en de hieraan gerelateerde nota's over de financiële spelregels.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen, c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten en gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding[12] van onze organisatie zich een oordeel vormt over belangrijke financieel gerelateerde zaken. Op basis hiervan kunnen schattingen gemaakt worden, die gebruikt worden voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken. De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling en ingericht conform het Besluit Begroting & Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), inclusief de wijzigingen die daarin met ingang van 2018 voor gemeenschappelijke regelingen van kracht zijn geworden (presentatie overhead). Er zijn in de grondslagen verder geen wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren.

Balans

Op de balans zijn alleen de posten opgenomen die bij de FUMO aanwezig zijn. Bij het opstellen van de jaarrekening 2021 is uitgegaan van het vastgestelde financiële beleid zoals opgenomen in de Financiële verordening en het Treasurystatuut.

[12] Het dagelijks bestuur van de FUMO

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Activa

Vaste Activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enige wijze kunnen leiden tot, of bijdragen aan het verwerven van inkomsten, zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.
De afschrijvingen worden conform de door het algemeen bestuur vastgestelde afschrijvingstermijnen berekend. De afschrijving begint te lopen vanaf 1 januari van het jaar na oplevering van de investering. Er worden geen rentelasten toegerekend.

Materiële vaste activa met economisch nut

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingprijs.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

- Technische installaties in bedrijfsgebouwen: 15 jaar
- Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; kantoormeubilair: 10 jaar
- Software; automatiseringsapparatuur; telefooninstallaties: 3 tot 5 jaar
- Verbouwingen, termijn afhankelijk van looptijd huurcontract, Inclusief optietermijn verlenging: 1 tot 10 jaar
- Voertuigen: 8 jaar
- Meetapparatuur: 5 jaar

Investeringen met een verkrijgingprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De FUMO kent geen investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa bestaan uit vorderingen op medewerkers en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Vlottende activa bestaan uit de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (voor zover aanwezig), de liquide middelen en de overlopende activa. De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs. Vorderingen, overlopende activa en liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Passiva

Passiva worden ingedeeld in vaste en vlottende passiva.

Vaste passiva

Onder vaste passiva wordt verstaan het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer (voor zover aanwezig). Het eigen vermogen bestaat uit reserves (voor zover aanwezig) en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden verantwoord conform de besluiten van het algemeen bestuur. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (voor zover aanwezig) worden verantwoord in de programmarekening. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen worden gevormd wegens:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten;
b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
d. van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vlottende passiva

Onder vlottende passiva zijn opgenomen voorschotbedragen van overheden en netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kortlopende schulden en de overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garantstellingen

De FUMO kent geen waarborgen en garantstellingen.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

6.2 Balans per 31 december 2021

ACTIVA		31-12-2021		31-12-2020
Vaste activa				
Materiële vaste activa		660.571		492.085
- investeringen met een economisch nut	660.571		492.085	
Financiële vaste activa		7.759		9.471
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-		-	
- Overige langlopende leningen	7.759		9.471	
Totaal vaste activa		**668.330**		**501.556**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		5.929.872		5.881.911
- Vorderingen op openbare lichamen	1.515.512		977.234	
- Overige vorderingen	44.233		14.549	
- Rekening courant verhouding met het Rijk	4.370.128		4.890.128	
Liquide middelen		9.434		20.540
- Kassaldi	295		164	
- Banksaldi	9.139		20.376	
Overlopende activa.		94.648		794.578
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	94.648		794.578	
Totaal vlottende activa		**6.033.953**		**6.697.029**
Totaal Activa		**6.702.284**		**7.198.585**

PASSIVA		31-12-2021		31-12-2020
Vaste passiva				
Eigen vermogen		1.422.044		1.626.448
- Algemene reserve	1.301.128		1.301.128	
- Gerealiseerde resultaat	120.916		325.320	
Voorzieningen		22.268		16.045
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	22.268		16.045	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		600.000		500.000
- Onderhandse leningen van:				
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	600.000		500.000	
Totaal vaste passiva		**2.044.313**		**2.142.493**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		3.677.436		3.458.209
- Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	2.400.000		2.000.000	
- Overige schulden	1.277.436		1.458.209	
Overlopende passiva		980.535		1.597.883
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	637.532		911.626	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;	343.004		686.258	
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	-		-	
Totaal vlottende passiva		**4.657.971**		**5.056.092**
Totaal Passiva		**6.702.284**		**7.198.585**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

6.3 Toelichting op de balans

6.3.1 Activa

Vaste activa

Tot de vaste activa behoren de materiële, immateriële en de financiële vaste activa.
Immateriële vaste activa (bijvoorbeeld geactiveerde kosten van geldleningen) behoren tot de vaste activa, maar deze komen bij de FUMO niet voor. Derhalve worden alleen de financiële vaste activa en materiële vaste activa gepresenteerd.

Materiële vaste activa

De FUMO heeft in 2021 1 investering gedaan onder de materiële vaste activa.

- In 2020 is gestart met de verbouwing van de huisvesting van de FUMO te Grou. Deze verbouwing is afgerond in 2021. In 2022 zal gestart worden met afschrijven.

De specificaties per balansdatum en het verloop van de boekwaarden van de materiële vaste activa blijken uit het volgende overzicht.

	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Bedrijfsgebouwen	373.898	195.258	-	2.222	566.934
Vervoermiddelen	19.835	-	-	2.479	17.355
Machines, apparaten en installaties	98.352	-	-	22.070	76.282
Totaal	492.085	195.258	-	26.771	660.571

Financiële vaste activa

In 2019 is de FUMO gestart met een fietsplan voor haar werknemers. Zij kunnen op rekening van de FUMO een fiets kopen en deze gedurende 3 jaren via een inhouding op het salaris afbetalen.

	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen/aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021
Overige langlopende leningen	9.471	4.010	0	5.722	7.759
Totaal	9.471	4.010	0	5.722	7.759

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post vorderingen op openbare lichamen bestaat voornamelijk uit vorderingen op deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en te vorderen BTW.
De post Ministerie van Financiën heeft betrekking op het saldo van de rekening van het schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën.
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

	Boekwaarde		Balanswaarde	Balanswaarde
	31-12-2021	Voorziening oninbaarheid	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	1.578.995	62.848	1.516.147	977.234
Overige vorderingen	44.233	636	43.597	14.549
FUMO Bank: Ministerie van Financien 21444	4.370.128	0	4.370.128	4.890.128
Totaal	5.993.356	63.484	5.929.872	5.881.911

Vorderingen op openbare lichamen

	Balanswaarde
	31-12-2021
Vorderingen op overige openbare lichamen	1.345.968
Voorziening oninbaarheid	-62.848
Te vorderen BTW	233.027
Totaal	1.516.147

De vorderingen op openbare lichamen zijn gestegen ten opzichte van het voorgaand jaar. De vorderingen op openbare lichamen bestaan voornamelijk uit de afrekeningen van de plusuren, asbesttaken en Bbk-taken. Voor enkele onterecht opgenomen vorderingen is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen. De administratieve afwikkeling van deze vorderingen vindt plaats in 2022.

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren				
Begrotingsbedrag verslagjaar				16.775.000
Drempelbedrag 0,75% van begrotingsbedrag		125.813		
Het drempelbedrag is echter nooit lager dan: (1e half jaar)		250.000		
Het drempelbedrag is echter nooit lager dan (2e half jaar)		1.000.000		
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	20.228	7.757	232.645	18.502
Ruimte onder het drempel bedrag € 250.000	229.772	-20.228	-20.228	-20.228
Ruimte onder het drempel bedrag € 1.000.000	979.772	992.243	767.355	981.498

In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij deze middelen onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. Voor de FUMO geldt een drempelbedrag van € 250.000 voor het eerste halfjaar en € 1.000.000 voor het tweede halfjaar. Uit bovenstaande tabel blijkt de drempelbedragen niet worden overschreden.

De balanspost Liquide middelen kent drie componenten:
1. Kassaldi: Dit betreft het saldo contant geld voor het doen van kleine uitgaven.
2. Rabobanknummer 1: Dit betreft de gewone lopende rekening van de FUMO.
3. Rabobanknummer 2: Dit betreft de bankrekening voor het opnemen en storten van contant geld.

Het saldo van de liquide middelen is als volgt opgebouwd:

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Kassaldi	295	164
Rabobanknummer 1	7.497	18.650
Rabobanknummer 2	1.642	1.725
Totaal	9.434	20.540

Overlopende activa

Onder de overlopende activa worden de nog te ontvangen bedragen, de vooruitbetaalde bedragen en de vordering op de deelnemers inzake implementatiekosten opgenomen. Een en ander geeft voor de overlopende activa het volgende totaalbeeld:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Overige nog te ontvangen bedragen	60.426	746.553
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	34.221	48.025
Totaal	94.648	794.578

Van deze posten volgt hieronder een korte toelichting voor de belangrijkste bestanddelen.

Nog te ontvangen bedragen

- Er is in het eerste kwartaal van 2022 1 nota verzonden, die betrekking heeft op 2021, met een totaalbedrag van € 53.685
- Vordering op de deelnemers inzake implementatiekosten van € 6.741. Onder het kopje “verwerking implementatiekosten worden deze nader toegelicht.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit betreft vooruitbetaalde licentiekosten en verzekeringspremies en voorschotten salaris.

Verwerking implementatiekosten

Vanaf 2019 is de transitiebegroting als onderdeel van de begroting van de FUMO opgenomen. In 4 gelijke jaarlijkse bijdragen worden middelen beschikbaar gesteld ter dekking verschillende posten. Hieronder is de oorspronkelijke transitiebegroting in tabelvorm opgenomen.

Transitiebegroting (Bedragen x € 1000)	2019	2020	2021	2022	Totaal transitiebegroting
Lasten					
Loonkosten primair proces (productiviteit)	167	56	-	-	223
Loonkosten primair proces (flexibele schil)	226	226	-	-	452
Extra onvoorzien	60	60	60	-	180
Opbouwen weerstandsvermogen	327	327	327	-	981
Implementatiekosten (oud)	647	453	453	453	2.006
Totaal lasten exclusief indexering	1.427	1.122	840	453	3.842
Indexering	-	28	31	32	91
Totaal lasten inclusief indexering	**1.427**	**1.150**	**871**	**485**	**3.933**
Bijdrage per jaar (gedurende 4 jaar)					**983**

Het algemeen bestuur van de FUMO heeft in de vergadering van juli 2020 besloten het rekeningresultaat van 2019 in mindering te brengen op de vordering uit hoofde van de transitiebegroting. Ook is besloten om de laatste tranche van het opbouwen van het weerstandsvermogen te laten vervallen, omdat het weerstandsvermogen eerder op het op basis van

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

de risicoanalyse benodigde niveau is. Dit heeft geleid tot een bijstelling van de transitiebegroting. De bijgestelde transitiebegroting is hieronder weergegeven.

Transitiebegroting (Bedragen x € 1000)	2019	2020	2021	2022	Totaal transitiebegroting
Lasten					
Loonkosten primair proces (productiviteit)	167	56	0	0	223
Loonkosten primair proces (flexibele schil)	226	226	0	0	452
Extra onvoorzien	60	60	60	0	180
Opbouwen weerstandsvermogen	327	327	0	0	654
Implementatiekosten (oud)	647	453	453	453	2.006
Resultaatsbestemming 2019			-196	-196	-391
Totaal lasten exclusief indexering	1.427	1.122	318	258	3.124
Indexering	0	28	31	32	91
Totaal lasten inclusief indexering	**1.427**	**1.150**	**349**	**290**	**3.215**
Bedrage oorspronkelijk	983	983	983	983	3.933
Bijstelling opbouw weerstandsvermogen			-164	-164	-327
Aflossing resultaatsbestemming 2019			-196	-196	-391
Bijgestelde bijdrage	**983**	**983**	**624**	**624**	**3.215**

Gezien de egalisatie van de deelnemersbijdrage, is de totale bijdrage gedurende de gehele looptijd van de transitiebegroting weliswaar in evenwicht met de (begrote) lasten, per jaarschijf kan hier echter wel een verschil ontstaan.

In de toelichting op het programma bedrijfsvoering (paragraaf 4.2) is aangegeven dat de budgetten van FUMO 2.0 en Lis/ LEEF zijn samengevoegd. In onderstaande overzichten worden deze samengevoegde budgetten gepresenteerd als ‘projectenbudget’. Het verloop van de vordering van de transitiebegroting is in 2021 als volgt.

	Saldo 1-1-2015	AF: Aflossing tm 2020	BIJ: Uitgaven tm 2020	Saldo 31-12-2020	AF: Aflossing 2021	BIJ: Uitgaven 2021	AF: Resultaats-bestemming 2020	Saldo 31-12-2021
Projectenbudget	2.317.350	4.945.818	3.360.804	732.336	564.500	164.224	325.320	6.740
			Verschil tussen aflossing en uitgaven 2021			400.276		
							Mutatie saldo	725.596

Hieruit blijkt dat het saldo van de vordering op de deelnemers inzake de implementatiekosten met € 725.596 is gedaald. In totaal zijn de uitgaven in 2021 € 164.224. In paragraaf 4.2 zijn deze uitgaven toegelicht.

De bijdrage voor implementatiekosten is € 564.500. Dit bedrag is niet gelijk aan het bedrag dat genoemd is in de transitiebegroting. De oorzaak hiervan is gelegen in de wijze waarop de kosten die opgenomen zijn in de transitiebegroting worden gefinancierd. Om te voorkomen dat er te veel fluctuaties in de deelnemersbijdragen ontstaan, is besloten de bijdrage in de transitiebegroting te egaliseren in vier gelijke delen van € 983.000. Aangezien de kosten niet gelijk over de jaren gespreid zijn, kan er per jaarschijf een verschil ontstaan. Hieronder wordt nader toegelicht hoe het bedrag van € 564.500 is bepaald.

In 2021 is een bijdrage gedaan van € 624.500. Een deel hiervan heeft betrekking op dekking voor kosten die in de exploitatie zijn verwerkt. Dit betreft extra kosten voor onvoorzien ter grootte van € 60.000. (Zie hiervoor ook de transitiebegroting op de vorige pagina).

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Bijdrage 2021	€ 624.500	
Ter dekking onvoorzien	€ 60.000	-/-
Resteert te boeken als aflossing	€ 564.500	

De werkelijke kosten die in 2021 zijn gemaakt aan implementatiekosten zijn € 164.224. Het saldo tussen de bijdrage en de werkelijke kosten bedraagt dus € 400.276, welke in mindering gebracht is op de vordering op de deelnemers inzake de implementatiekosten.

Daarnaast heeft het algemeen bestuur van de FUMO op 8 juli 2021 besloten het rekeningresultaat van 2020 toe te kennen als projectenbudget. Dit bedrag is verrekend met de transitiebegroting, waardoor ultimo 2021 per saldo een vordering van € 6.740 resteert.

6.3.2 Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het positieve resultaat van boekjaar 2020 ad € 325.320 is in 2021 na goedkeuring door het algemeen bestuur toegevoegd aan het projectenbudget.

Over 2021 is een positief resultaat gerealiseerd van € 120.916. Dit is opgevoerd als nog te bestemmen resultaat.

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserve	1.301.128	1.301.128
Bestemmingsreserves	0	0
Nog te bestemmen resultaat	120.916	325.320
Totaal	1.422.044	1.626.448

Het verloop in 2021 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Onttrek-king	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrij-vingen	Boekwaarde 31-12-2021
FUMO Algemene reserve	1.301.128	-	-	-	-	1.301.128
Totaal	1.301.128	-	-	-	-	1.301.128

Voorzieningen
In 2018 is een nieuwe voorziening gevormd voor een eventuele verplichting indien een medewerker na 2 jaar ook een derde jaar recht heeft op WW. In de CAO is afgesproken dat werknemers deze premie betalen. Het bedrag dat in 2021 is toegevoegd aan de voorziening is gelijk aan de ingehouden premies op de werknemers.

Het verloop van de voorziening in 2021 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boekwaarde 31-12-2021
Voorziening Premie reparatie 3e jaar WW	16.045	6.223	-	-	22.268
Totaal	16.045	6.223	-	-	22.268

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Onderhandse leningen		
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	600.000	500.000
Totaal	600.000	500.000

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2021:

	Saldo 31-12-2020	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
Roll over lening NWB	500.000	100.000	-	600.000
Totaal	500.000	100.000	-	600.000

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.677.436	3.458.209
Overlopende passiva	980.535	1.597.883
Totaal	4.657.971	5.056.092

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze post bestaat uit 3 onderdelen:

1. De post Handelscrediteuren: Deze bestaat uit diverse facturen die per balansdatum open stonden. Hieronder zijn ook openstaande debiteuren met een negatief saldo opgenomen.
2. De post Belastingdienst: Dit betreft de heffingen met betrekking tot de salarisgang van december 2021.
3. De post Kasgeldleningen van openbare lichamen. In 2021 is de roll over lening van € 2.500.000 bij de Nederlandse Waterschapsbank verlengd en met € 500.000 verhoogd tot

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

€ 3.000.000. Hiervan is € 600.000 gedurende de looptijd (3 jaar) niet aflosbaar. Het restant van € 2.400.000 is onder de kortlopende schulden gepresenteerd.

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Handelscrediteuren	1.276.295	1.457.068
Belastingdienst	1.141	1.141
Kasgeldlening NWB	2.400.000	2.000.000
	3.677.436	3.458.209

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit:

1. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume:
   Deze bestaat uit diverse facturen met een totaalbedrag van ca € 637.532.

2. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen. In 2021 zijn onder andere bijdragen ontvangen voor:
   a. Plustaken Prov. Fryslân. Niet alle plustaken zijn in 2021 besteed. Op het moment van het opstellen van de jaarstukken was nog niet bekend of deze uren afgerekend of doorgeschoven worden. Dit betreft een bedrag van € 159.000.
   b. Warme overdracht bodemtaken. Het resterende saldo aan uren is doorgeschoven naar 2022. Dit betreft een bedrag van € 154.824.
   c. Onbenut deel deelnemersbijdrage Omgevingswet € 29.909.

Alle vooruit ontvangen bedragen hebben betrekking op van Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen.

	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	637.532	911.626
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	343.004	686.258
Totaal	980.535	1.597.883

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De FUMO is een aantal langlopende verplichtingen aangegaan. Deze zijn als volgt te specificeren:

- Dienstverleningsovereenkomst met de provincie Fryslân: Duur 6 jaar tot 1 januari 2025, bedrag per jaar ca. € 615.000;
- Dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Leeuwarden inzake huisvesting: Duur 11 jaar tot 1 januari 2026, bedrag per jaar circa € 590.000;

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

- Dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Leeuwarden inzake P&O-taken: Duur 7 jaar tot 1 januari 2024, bedrag per jaar circa € 100.000;
- Contract Century Autolease: Duur 6 jaar t/m 2021, bedrag per jaar ca. € 131.957. Eind 2021 zijn onder deze overeenkomst leasecontracten voor 6 jaar afgesloten.
- Contract SBA (zaaksysteem): Duur 4 jaar t/m 2021, verlengd met een jaar, bedrag per jaar ca. € 75.000;
- Contract HZG accountants: controle jaarrekening 2018-2022, € 24.000 per jaar.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

6.4 Het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2021

Overzicht van baten en lasten	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Lasten			
Personeelslasten	14.287.449	14.957.449	14.880.048
Kapitaallasten	84.000	34.000	26.771
Wagenpark	162.606	142.606	158.335
Huisvesting	660.250	660.250	661.411
Administratie	53.134	53.134	46.343
ICT	416.233	416.233	400.923
Overige kosten	228.815	228.815	320.458
Implementatiekosten ICT/Project Lis	-	-	74.721
Implementatiekosten Algemeen/FUMO 2.0	-	-	89.503
Deelnemersbijdrage Implementatiekosten saldo 202(	564.500	564.500	400.276
Implementatie Omgevingswet	139.000	139.000	291.921
Incidenteel	180.000	150.000	156.253
Totale lasten	**16.775.987**	**17.345.987**	**17.506.963**
Baten			
Deelnemersbijdragen basistaken gemeenten	6.568.741	6.563.785	6.563.785
Deelnemersbijdragen basistaken Provincie Fryslân	3.382.299	3.393.944	3.393.944
Brikstaken	280.122	283.826	264.153
Deelnemersbijdragen plustaken gemeenten	1.928.090	1.926.677	1.925.172
Deelnemersbijdragen plustaken Provincie Fryslân	2.823.968	2.816.636	2.816.636
Deelnemersbijdrage Wetterskip	46.753	46.753	46.753
Deelnemersbijdrage Transitiebegroting gemeenten	361.627	361.400	361.400
Deelnemersbijdrage Transitiebegroting Provincie Fry	262.873	263.100	263.100
Deelnemersbijdrage EED gemeenten	147.359	146.903	146.903
Deelnemersbijdrage EED Provincie Fryslân	77.365	77.444	77.444
Deelnemersbijdrage Impl. Omgevingswet gemeenter	50.008	50.171	118.021
Deelnemersbijdrage Impl. Omgevingswet Prov. Frys	88.992	88.829	173.900
Uitgeleend personeel	-	-	159.181
Externe veiligheid	-	-	11.815
Extra taken projecten	757.791	1.326.520	1.289.046
Overige baten	-	-	7.879
Rentebaten	-	-	8.748
Totale baten	**16.775.988**	**17.345.988**	**17.627.879**
Resultaat gewone bedrijfsvoering	1	1	120.916
Vermogenssituaties			
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Toevoeging aan reserves	0	0	-
Resulaat vermogenssituaties	**-**	**-**	**-**
Resultaat na vermogenssituaties	**1**	**1**	**120.916**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

6.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

6.5.1 Toelichting op de lasten

Personeelslasten
De personeelslasten zijn als volgt te specificeren:

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Salaris management	600.001	1.144.808	827.410
Salarissen bedrijfsvoering	1.818.708	1.738.143	1.737.984
Salarissen primair proces	8.160.096	7.640.346	7.554.194
Vaststellingsovereenkomst	0	0	0
Dienstverleningsovereenkomst provincie en gem. Leeuwarden	745.000	745.000	819.668
Uitkeringen UWV	-	0	-28.439
Detachering Wetterskip	28.000	28.000	35.840
Vorming en opleiding	253.116	253.112	148.294
Secundaire arbeidsvoorwaarden	126.944	127.240	110.438
Inhuur vervangend personeel	2.077.054	3.042.270	3.498.084
Reiskosten Woon-werk	190.000	70.000	37.158
Budget OR	20.275	20.275	13.214
Uren inzet OR	-	-	-
Dienstkleding/beschermingsmiddelen	33.255	33.255	25.024
Consignatieregeling piket	-	-	-
Reis- en verblijfkosten	35.000	35.000	8.882
Premie reparatie 3e jaar WW	-	-	6.223
Overige personeelslasten	-	-	-
Outplacement	200.000	80.000	86.075
	14.287.449	**14.957.449**	**14.880.048**

Toelichting:
De totale onderschrijding op de personeelskosten bedraagt € 77.401. Dit is een afwijking van 0.5%.

De kosten voor salarissen van medewerkers in dienst van de FUMO waren lager dan begroot. De kosten voor inhuur van vervangend personeel waren hoger. Zowel bij de afdelingen in het primaire proces, als bij management en bedrijfsvoering, is meer gebruik gemaakt van externe inhuur. Bij de toelichting op het programma is dit al nader verklaard.

In onderstaande tabel worden de salariskosten en kosten inhuur in samenhang bekeken ten opzichte van de begroting (na wijziging).

	Salarissen		Kosten inhuur		Totaal		
Programma	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Verschil
T&V	2.287.621	2.043.133	955.176	1.115.309	3.242.797	3.158.442	- 84.355
T&H	3.387.397	3.895.981	1.371.968	1.051.285	4.759.365	4.947.266	187.901
SPA	1.965.328	1.615.079	550.552	751.166	2.515.880	2.366.245	- 149.635
Bedrijfsvoering & management	2.882.951	2.565.394	164.574	580.324	3.047.525	3.145.718	98.193
Totaal	**10.523.297**	**10.119.588**	**3.042.270**	**3.498.084**	**13.565.567**	**13.617.672**	**52.105**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Salarissen en kosten inhuur primair proces
Het totaal van de salarissen en kosten inhuur van de programma's T&V en SPA blijft binnen de begroting (na wijziging). Bij het programma T&H is sprake van een overschrijding, maar deze kosten worden gedekt uit extra inkomsten. Dit is toegelicht in paragraaf 3.3.2.

Salarissen en kosten inhuur management en bedrijfsvoering
Bij het programma bedrijfsvoering is sprake van een lichte overschrijding. De salariskosten blijven ruim binnen de begroting en bij de kosten voor inhuur is sprake van een overschrijding. De lagere salariskosten worden verklaard door het feit dat er in de begroting rekening mee was gehouden dat de teamleiders het gehele jaar aanwezig en in dienst van de FUMO zouden zijn. In werkelijkheid waren de teamleiders na de zomervakantie van 2021 in positie, waarbij 1 teamleider extern is ingehuurd. Ook is de eerste maanden van 2021 sprake geweest van externe inhuur in verband met een overbruggingsperiode tussen het oude en het nieuwe MT.

Dienstverleningsovereenkomst provincie Fryslân en gemeente Leeuwarden

	Begroot	Werkelijk	Verschil
DVO provincie Fryslân	655.000	727.569	72.569
DVO gemeente Leeuwarden	90.000	92.098	2.098
Totaal	**745.000**	**819.668**	**74.668**

De werkelijke kosten zijn hoger uitgevallen dan begroot. Belangrijkste oorzaak zijn kosten voor meerwerk in de uitvoering van de DVO met de provincie Fryslân.

Vorming en opleiding
In de begroting is een bedrag voor vorming en opleiding opgenomen dat correspondeert met 2% van de loonsom. De kosten in 2021 waren lager dan begroot. Dit komt vooral doordat opleidingen zijn uitgesteld als gevolg van de corona-maatregelen.

Secundaire arbeidsvoorwaarden
De lasten zijn geraamd op 1,2% van de loonsom, zijnde € 127.240. Besteed is een bedrag van € 110.438. De uitgaven hadden betrekking op zaken die samenhangen met 'goed werkgeverschap' van de FUMO, zoals kerstpakketten en attenties voor de medewerkers die in 2021 voornamelijk vanuit huis werkzaam waren.

Reiskosten woon-werk
De reiskosten woon-werk zijn fors lager dan begroot. Als gevolg van de corona-maatregelen is het overgrote deel van de medewerkers van de FUMO vanaf het voorjaar van 2020 thuis gaan werken. Vanaf mei 2020 is de vergoeding woon-werk stopgezet, waardoor de kosten lager uitvallen dan begroot. In de nieuwe Cao, die begin 2022 definitief is geworden, is een thuiswerkvergoeding opgenomen. Deze thuiswerkvergoeding vervangt de reiskostenvergoeding op dagen dat thuisgewerkt wordt.

Budget OR
De werkelijke kosten zijn binnen het beschikbare budget gebleven.

Reis- en verblijfskosten
Onder deze post worden voornamelijk kosten verantwoord van dienstreizen naar de Waddeneilanden, hotelovernachtingen en reiskosten voor cursusbezoek. De kosten van NS-businesscards, waarmee medewerkers dienstreizen maken, worden ook onder deze post verantwoord. De werkelijke reis- en

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

verblijfskosten zijn lager dan begroot. Net als bij de post reiskosten woon-werk wordt dit veroorzaakt door de corona-maatregelen.

Outplacement
De kosten voor outplacement liggen in lijn met de begroting (na wijziging). In 2022 is 1 medewerker met een transitievergoeding uit dienst gegaan. De kosten van deze transitievergoeding zijn onder outplacementkosten verantwoord.

Kapitaallasten

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Aanpassingen kantoor Grou	59.451	9.451	2.222
Dienstauto's	2.479	2.479	2.479
Meetappartuur	22.070	22.070	22.070
	84.000	**34.000**	**26.771**

Aanpassing en inrichting kantoor Grou
De kapitaallasten zijn lager dan begroot. In de begroting was rekening gehouden met kapitaallasten als gevolg van de investeringen in inventaris. Deze investering is goedgekeurd door het algemeen bestuur. Doordat de investering in 2020 nog niet was afgerond, vallen de kapitaallasten lager uit dan begroot.

Meetapparatuur
In 2019 is, na goedkeuring door het algemeen bestuur, € 90.000 geïnvesteerd in een gascamera. Deze wordt in 5 jaren afgeschreven.

Wagenpark

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Lease + huur	162.606	142.606	90.627
Brandstof	-	-	-386
Belasting	-	-	815
Verzekering	-	-	4.619
Kosten dienstreizen	-	-	60.829
Overige goederen en diensten	-	-	1.352
kosten fietsen	-	-	479
Schoonmaakkosten	-	-	0
	162.606	**142.606**	**158.335**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

De FUMO maakt gebruik van leaseauto's. Daarnaast hebben medewerkers de mogelijkheid om dienstreizen met eigen auto te declareren. In 2015 heeft aanbesteding plaatsgevonden. Er is een contract afgesloten met een looptijd van 6 jaar, voor een bedrag van ca € 130.000 per jaar. De totale kosten liggen in lijn met de oorspronkelijke begroting.

Huisvesting
De kosten voor huisvesting kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Huur	361.359	361.359	384.072
Energie- en servicekosten	38.139	38.139	1.675
Schoonmaakkosten	-	-	0
Kosten werkplekken	-	-	0
Belasting	-	-	0
Overige huisvestingskosten	260.752	260.752	275.664
	660.250	**660.250**	**661.411**

De totale huisvestingskosten liggen in lijn met de begroting.
Onder de post "Overige huisvestingskosten" zijn de kosten van facilitaire ondersteuning, die door de gemeente Leeuwarden wordt verzorgd, geraamd. Hieronder vallen de kosten van de huismeester (2 fte.), de schoonmaak van gebouw en inventaris (de gemeente Leeuwarden heeft hiervoor een contract met Caparis), de koffie- en theevoorziening, beveiliging en een door de gemeente Leeuwarden te beheren post onvoorzien.

Administratie
De kosten voor administratie zijn als volgt te specificeren:

	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening
Accountantskosten	36.894	36.894	30.662
Bureaukosten	16.240	16.240	15.681
	53.134	**53.134**	**46.343**

Accountants- en bureaukosten
De accountants- en bureaukosten liggen in lijn met de begroting.

ICT

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

De kosten voor ICT hebben betrekking op het volgende:

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Genetics - licenties	185.083	185.083	145.804
Overige licenties	146.000	146.000	202.302
Overige goederen en diensten	85.150	85.150	52.817
	416.233	**416.233**	**400.923**

Licenties zaaksysteem
De licentiekosten voor het zaaksysteem zijn lager dan begroot. Dit komt onder meer doordat het huidige systeem nog niet aan alle gevraagde specificaties voldoet. De ingebruikname van aanvullende modules kan leiden tot hogere kosten dan begroot.

Overige licenties
De post “Overige licenties” zijn hoger dan begroot. Er is een aantal nieuwe applicaties in gebruik genomen, die aanvullende licentiekosten met zich meebrengen. De specificatie van deze post is als volgt:

Omschrijving	Bedrag
Digitale checklisten	58.157
Portal	35.109
Embrace	19.431
Topdesk	13.608
Bris	12.053
Digitale handtekening	10.560
Corsa (DMS)	7.892
Grondverzet	6.174
Overig	6.418
Secretariaat HR21	4.776
Natuur netwerk	4.368
Myforms	4.260
Svea Finans	4.260
Ibabs	3.600
Licentie drone	3.588
Picasse internet	2.917
Kiwa	1.816
Plangrid	1.202
Thinkcell	1.115
Safeti-NL	1.000
Totaal	**202.302**

Overige ICT kosten
Onder de overige ICT-kosten zijn onder meer de kosten verantwoord voor het implementeren van het nieuwe salarissysteem AFAS (via gemeente Leeuwarden) en het document managementsysteem Corsa.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Overige kosten
De overige kosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Abonnementen	60.139	60.139	71.352
Telefoonkosten	3.045	3.045	0
Drukwerk	-	-	1.652
Representatie	25.375	25.375	36.432
Bank- en incassokosten	3.045	3.045	3.923
Inkopen kantine	7.613	7.613	0
Kantoorartikelen	2.030	2.030	7.016
Verzekeringen	20.645	20.645	15.409
Overige goederen en diensten	-	-	88.915
Aankoop gereedschap	25.956	25.956	13.751
Communicatie	30.968	30.968	29.537
Ontwikkelkosten	50.000	50.000	52.470
	228.816	**228.816**	**320.458**

Toelichting
Onder abonnementen zijn onder meer de kosten opgenomen van het lidmaatschap van de koepelorganisatie voor omgevingsdiensten (Omgevingsdienst.nl). Bij de post telefoonkosten kan worden opgemerkt dat deze begrepen zijn in de prijs van de dienstverleningsovereenkomst met de provincie. Onder de overige goederen en diensten zijn kosten opgenomen die ook weer doorbelast zijn aan deelnemers en dus ook als bate opgenomen zijn. Per saldo hebben deze derhalve geen effect op het resultaat.

De post ontwikkelkosten ligt in lijn met de begroting. Dit betreft hoofdzakelijk de kosten inzake de begeleiding van de implementatie van de nieuwe governance structuur.

Implementatiekosten
Implementatiekosten betreffen kosten die worden gemaakt in het kader van het programma FUMO 2.0, met onderliggende deelprogramma's, de kosten die worden gemaakt voor de implementatie van het zaaksysteem LIS en de kosten die worden gemaakt inzake de Implementatie van de Omgevingswet.

Zoals in de toelichting op het programma Bedrijfsvoering (paragraaf 4.2) al is aangegeven, zijn de budgetten van de projecten ICT/Lis en FUMO 2.0 vanaf 2021 samengevoegd. De besteding in 2021 was als volgt:

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Implementatiekosten FUMO 2.0/ LEEF	564.500	564.500	164.224
Saldo implementatiekosten 2022			400.276
	564.500	**564.500**	**564.500**

In 2019 is de transitiebegroting opgenomen als onderdeel van de begroting 2019. In de transitiebegroting is dekking opgenomen voor de Implementatiekosten ICT en Implementatiekosten Algemeen/ FUMO 2.0. Bij de toelichting van de overlopende activa is toegelicht op welke manier de bijdrage en kosten van de onderdelen die vallen onder de transitiebegroting zijn verwerkt.

De Implementatiekosten Omgevingswet kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Implementatie Omgevingswet	139.000	139.000	291.921
	139.000	**139.000**	**291.921**

In de begrotingswijziging 2019 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de Implementatie van de Omgevingswet. In 2021 is voor een bedrag van € 291.921 aan kosten gemaakt. Dit betreft kosten van een externe projectleider, de kosten van Globescope en streetspotters en toegerekende kosten van interne uren, die medewerkers van de FUMO aan dit project hebben besteed.

Onvoorzien

De post Onvoorzien kan als volgt worden gespecificeerd.

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Onvoorzien	180.000	150.000	156.253
	180.000	**150.000**	**156.253**

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Omschrijving	Bedrag
Controles brandweer	54.000
Werving en selectie	35.393
Bedrijfsarts	12.713
Advocaatkosten	9.171
Peilboot	4.959
Coaching	3.299
Borden zwemlocaties	3.001
Overig	33.717
Totaal	**156.253**

In opdracht van de provincie Fryslân zijn controles uitgevoerd bij provinciale inrichtingen door de veiligheidsregio. Deze kosten zijn doorbelast aan de provincie. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor de werving en selectie, bijvoorbeeld voor de vacatures van strategisch beleidsadviseur en de teamleiders.
De advocaatkosten hebben betrekking op diverse onderwerpen, zoals advisering over de aanpassing van de GR van de FUMO en werkzaamheden in het kader van personele aangelegenheden.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

6.5.2 Toelichting op de baten

Bijdragen deelnemers
De bijdragen voor basis- en de plustaken zijn - conform de bepalingen in artikel 29 van de Gemeenschappelijke Regeling FUMO - in 2021 bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van de in de begroting vastgestelde bedragen. Facturering vindt in vier gelijke kwartaaltermijnen plaats. Enkele deelnemers hebben in twee halfjaarlijkse termijnen hun bijdrage voldaan. Daarnaast zijn opbrengsten gerealiseerd in verband met extra opdrachten die niet waren begroot. Deze werkzaamheden zijn afzonderlijk bij de opdrachtgever in rekening gebracht.

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Basistaken			
- Basistaken	9.951.040	9.957.729	9.957.729
- BRIKS	280.122	283.826	264.153
	10.231.162	10.241.555	10.221.882
Plustaken			
- Plustaken algemeen	4.798.811	4.790.066	4.788.561
- Externe Veiligheid	-	-	11.815
- Overige baten uit incidentele opdrachten	757.791	1.326.520	1.287.852
- Doorberekende uren aan interne projecten			-
	5.556.602	6.116.586	6.088.228
Overige			
- Rente	-	-	8.748
- Overige inkomsten deelnemers	-	-	9.073
Overig uitgeleend personeel			159.181
Deelnemersbijdrage Transitiebegroting	624.500	624.500	624.500
Deelnemersbijdrage EED	224.724	224.347	224.347
Deelnemersbijdrage Implementatie Omgevingswet	139.000	139.000	291.921
- Bijdrage deelnemers negatief resultaat voorgaand dienstjaar	-	-	-
	988.224	987.847	1.317.769
Totaal baten	**16.775.988**	**17.345.988**	**17.627.879**

In totaliteit zijn de baten € 281.891 hoger dan begroot. (na wijziging) Dit is een afwijking van 1,6%. Hieronder worden de afzonderlijke posten toegelicht.

Basistaken
De reguliere basistaken worden niet afgerekend, waardoor de rekening gelijk is aan de begroting. Er zijn iets minder inkomsten uit BRIKS-taken gerealiseerd. De BRIKS-taken worden afgerekend op basis van de werkelijke ureninzet.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Plustaken
De plustaken worden ook conform begroting in rekening gebracht bij de deelnemers. Plustaken worden wel afgerekend. Het saldo van de afrekening is verantwoord onder de 'overige baten uit incidentele opdrachten'.

De 'overige baten uit incidentele opdrachten' liggen in lijn met de begroting. Onder deze post vallen de hierboven genoemde afrekeningen van plustaken, maar ook de afrekeningen van asbest en Bbk worden hier verantwoord, evenals de inkomsten uit incidentele opdrachten.

Overige
Gezien de negatieve rente op de langlopende financiering, is er sprake van een rentebate.
Onder 'overig uitgeleend personeel' zijn detacheringsopbrengsten opgenomen. Dit betreft detacheringen die tot stand gekomen zijn in het kader van re-integratie- en outplacementtrajecten.
De deelnemersbijdrage aan de omgevingswet is gelijk gesteld aan de kosten. Het niet bestede saldo wordt meegenomen naar 2022.

6.6 Vermogensmutaties

	Begroting voor wijziging 2021	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021
Resultaat voor vermogensmutaties	-	-	120.916
- Onttrekkingen aan reserves	-	-	-
- Toevoegingen aan reserves	-	-	-
	-	**-**	**-**
Resultaat na vermogensmutaties	**-**	**-**	**120.916**

Toelichting:
Er hebben zich in 2021 geen onttrekkingen en/ of toevoegingen aan reserves voorgedaan.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

6.7 Overige gegevens

6.7.1 Incidentele baten en lasten 2021

Het BBV schrijft voor dat in de jaarstukken melding wordt gemaakt van de incidentele baten en lasten. Dit is vastgelegd in artikel 28, lid c van het BBV:

De incidentele baten en lasten van de FUMO kunnen over het verslagjaar 2021 als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Bedrag
Werving en selectie	30.253
Advocaatkosten	9.171
Totaal	**39.424**

6.7.2 Structurele mutaties 2021 in reserves

De van toepassing zijnde regels in het BBV schrijven voor dat in de jaarstukken melding wordt gemaakt van structurele mutaties in reserves. Dit wordt geregeld in artikel 28, lid d van het BBV:

In het verslagjaar zijn geen structurele toevoegingen en/of onttrekkingen aan de reserves verantwoord.

Voorstel tot bestemming van het resultaat 2021

Het algemeen bestuur is bevoegd tot het bestemmen van het resultaat. Hierover zal separaat een voorstel aan het Algemeen Bestuur van de FUMO worden gedaan.

Algemene reserve (weerstandsvermogen)

Volgens artikel 29 lid 8 van de GR FUMO mag het weerstandsvermogen van de FUMO niet meer bedragen dan 10% van de jaaromzet. Voor zover het batig saldo van enig jaar leidt tot een weerstandsvermogen van meer dan 10% van de jaaromzet, wordt het meerdere uitgekeerd naar rato van de bijdrage voor basis- en plustaken in het verslagjaar.

Algemene reserve per 1-1-2021	1.301.128
Mutaties algemene reserve 2021	0
Saldo algemene reserve voor resultaatbestemming 2021	1.301.128
De jaaromzet 2021 bedraagt	17.345.988
Maximale toegestaan weerstandsvermogen volgens artikel 29 lid 8 GR (10%)	1.734.599

6.7.3 Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven:

> "Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), die tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheer handelingen dienen te passen binnen de

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag alsmede het begrotingsjaar van toepassing zijn".

Volgens het BBV dienen de afwijkingen in de jaarrekening herkenbaar te worden opgenomen en van een toelichting te worden voorzien. Als blijkt dat de gerealiseerde uitgaven hoger zijn dan geautoriseerd, dan is er sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

In het Programma van Eisen Aanbesteding Accountantsdiensten FUMO is in artikel 4 vastgelegd dat de controle van de jaarrekening is gericht op het geven van een oordeel over het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties (investeringen). Dit in overeenstemming met de begroting en de van toepassing zijnde wettelijke regelingen.

De voor de controle van toepassing zijnde regels zijn vastgelegd in:
- het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO);
- de Kadernota en adviezen van de Commissie BBV
- de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NBA).

Het toetsingskader voor de rechtmatigheid is beperkt tot alleen financiële beheershandelingen voortvloeiende uit wettelijke voorschriften dan wel besluiten van het Algemeen Bestuur van de FUMO.

Begrotingsrechtmatigheid FUMO 2021
In de vergadering van het Algemeen Bestuur van de FUMO op 16 december 2021 is een begrotingswijziging vastgesteld, waarmee er budgetten zijn overgeheveld tussen de programma's van de FUMO.

Dit heeft er mede voor gezorgd dat er voldaan is aan het begrotingscriterium.

6.7.4 Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de FUMO van toepassing zijnde regelgeving (het algemeen WNT-maximum). In 2021 is het algemene maximum € 209.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Voor topfunctionarissen met en zonder vaste dienstbetrekking gelden verschillende berekeningen die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

Bezoldiging topfunctionarissen
Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Gegevens 2021	
bedragen x € 1	**P. Hofstra**
Functiegegevens[5]	Secretaris/ Directeur
Aanvang[6] en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1,0
Dienstbetrekking?[8]	Ja
Bezoldiging[9]	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 121.049
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.165
Subtotaal	*€ 139.214*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum[10]	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag[11]	0
Bezoldiging	€ 139.214
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan[12]	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling[13]	N.v.t.
Gegevens 2020[14]	
bedragen x € 1	**P. Hofstra**
Functiegegevens[5]	Secretaris/ Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)[7]	1
Dienstbetrekking?[8]	Ja
Bezoldiging[9]	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 120.486
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.327
Subtotaal	*137.813*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum[10]	201.000
Bezoldiging	137.713

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Vanuit deelnemer	Naam	Functie AB	Functie DB	(gewezen) topfunctionaris	Met dienstbetrekking (ja/nee)	Beloning	Belastbare vast en variabele inkosten-vergoeding	Voorziening en ten behoeve van betalingen betaalbaar op termijn	Totale bezoldiging	Duur van het dienstverband in het jaar (in dagen)	Omvang van het dienstverband in het jaar (fte)
Achtkarspelen	De heer J. Spoelstra	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Ameland	De heer P. IJnsen	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Dantumadiel	De heer G. Wiersma	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
De Fryske Marren	Mevrouw I. Groeneveld	Lid	Lid	ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Harlingen	De heer H. Boon	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Heerenveen	De heer J. van Veen	Lid	Lid	ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Leeuwarden	De heer H. de Haan	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Noardeast-Fryslân	De heer T. Berends	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Ooststellingwerf	Mevrouw F. Hijlkema	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Opsterland	De heer A. Postma	Lid	Lid/Voorzitter	ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Provincie Fryslân	De heer D. Hoogland	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Provincie Fryslân	De heer K. Fokkinga	Lid	Lid	ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Schiermonnikoog	De heer E. Gerbrands	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Smallingerland	De heer M. le Roy	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Súdwest-Fryslân	De heer M. De Man	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Terschelling	De heer S. Haringa	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Tytsjerksteradiel	De heer A. Bouwman	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Vlieland	De heer D. Visser	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Waadhoeke	Mevrouw N. Haarsma	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Weststellingwerf	De heer J. Jongebloed	Lid		ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Wetterskip Fryslân	Mevrouw A. van der Hoek	Lid	Lid	ja	nee	0	0	0	0	n.v.t.	n.v.t.

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat de norm voor de WNT in 2021 niet wordt overschreden.

6.7.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen van balansdatum die een materieel effect hebben op de financiële positie van de FUMO.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Bijlage I: Risicoanalyse

In januari 2022 is de risico-inventarisatie geactualiseerd. De geïdentificeerde risico's zijn in de tabel hieronder overgenomen en aangevuld met de aard van het risico, de kans van optreden en de financiële impact.

Risicoanalyse
De volgende risico's die, als deze zich voordoen, kunnen leiden tot financiële gevolgen worden onderkend door de FUMO:

	Omschrijving risico	Beheersmaatregelen	Bedrag	Kans (Hoog, Middel, Laag)	Impact
1.	De productiviteitsnorm bedraagt vanaf 2022 1.360 uur per fte. De realisatie over 2021 bedraagt circa 1.340 uur. Dit betekent dat er een 'gat' is van ca 20 uur per fte in het primair proces. Op een totale formatie van 113 fte, betreft dit circa 2.500 uur. Het risico bestaat dat óf deze uren niet kunnen worden besteed aan de deelnemers óf dat voor deze uren extra capaciteit ingezet moet worden. Uitgaande van een tarief van € 85.- per uur, is het maximale risico € 212.500.	• Meer sturing op het behalen van de productiviteitsnorm. Hierbij kan gekeken worden naar de wijze van tijdsregistratie. • Met de deelnemers en het bestuur in gesprek gaan over de haalbaarheid van de productiviteitsnorm en deze eventueel bijstellen.	€ 212.500	H	€ 170.000
2	In de begroting is rekening gehouden met een indexering van 2,9%. Dit is gebaseerd op de middellange termijn raming van het CPB van juni 2021. Vanaf het najaar van 2021 is de inflatie echter sterk opgelopen. Hierdoor ontstaat het een risico dat de indexering ontoereikend is. Met name CAO effecten kunnen tot extra kosten leiden. Een stijging van 2% boven op de indexering van de loonkosten, betekent een extra kostenpost van circa € 250.000	• Geen beheersmaatregelen mogelijk	€ 250.000	H	€ 200.000
3.	De FUMO is volop in ontwikkeling en heeft een ambitieuze projectenkalender opgesteld om de basis op orde te krijgen. Tegelijkertijd is de FUMO uitvoeringsorganisatie, die ervoor moet zorgen dat de dienstverlening aan haar deelnemers op orde is, zowel kwalitatief als kwantitatief. Het risico bestaat dat de ontwikkeling van de FUMO vertraging oploopt omdat er onvoldoende uren/ budget beschikbaar is om de projectenkalender uit te voeren.	• Werken met een realistische projectplanning, waarin prioriteiten worden gesteld op basis van beschikbare uren/ budget. • Goed verwachtingsmanagement richting de deelnemers.	€ 500.000	M	€ 250.000
4.	Het ICT-landschap, waaronder het zaaksysteem LEEF, dient te worden aangepast aan de veranderende wet- en regelgeving zoals de Omgevingswet. Daarnaast vereist de aansluiting op het digitale stelsel een organisatie die geheel digitaal kwalitatieve, hoogstaande informatie verzamelt en opmaakt. Dit betekent dat (interne) processen en systemen opnieuw ingericht moeten worden. Ook zullen er aanpassingen moeten komen om nieuwe data, noodzakelijk als gevolg van de omgevingswet, te kunnen registreren. Omvang van het risico is moeilijk te bepalen. In 2022 zal een visie op het ICT landschap worden opgesteld. Schatting risico is € 400.000.	Goede contractuele afspraken maken met de leverancier van het zaaksysteem en te monitoren en sturen op de voortgang.	€ 400.000	H	€ 320.000
5.	Omgevingswet. Er zijn nog veel onduidelijkheden omtrent de impact van de Omgevingswet. Ook is het nog niet zeker óf de Omgevingswet per 1	• Werken met een gedegen projectplanning	€ 200.000	M	€ 100.000

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

	januari 2023 in werking treedt. Er is projectbudget beschikbaar gesteld om de FUMO voor te bereiden op de Omgevingswet. Omdat er sprake is van veel onzekerheden, bestaat het risico dat dit budget niet voldoende is.	• Mogelijkheden onderzoeken om binnen de begroting van de FUMO andere vormen van dekking aan te spreken • Tijdig met de deelnemers in gesprek over budgettaire consequenties indien de dekking onvoldoende blijkt			
6.	Vanaf 2021 vervalt de subsidieregeling voor Externe Veiligheid. Dit gaat gepaard met het opnemen van een uitkering hiervoor in het gemeentefonds. De FUMO constateert dat niet alle deelnemers de FUMO inschakelen voor deze werkzaamheden, terwijl de FUMO hiervoor wel formatie beschikbaar heeft. Er is een minimale formatie benodigd om te kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria. Het risico bestaat dat er in werkelijkheid onvoldoende uren worden afgenomen, waardoor er bij nacalculatie onvoldoende dekking is voor de kosten van de beschikbare formatie.	• Middels rapportages signaleren dat er minder uren worden gerealiseerd dan verwacht. • Met de betreffende deelnemers in gesprek gaan over de oorzaken hiervan.	€ 160.000	H	€ 108.000
7.	Werving, selectie en mobiliteit. Wegens schaarste op de arbeidsmarkt is het voor de functies in het primair proces uiterst moeilijk intern personeel te werven. Hierdoor wordt gebruik gemaakt van inhuur. In de begroting wordt rekening gehouden met een flexibele schil van 20%. Wanneer er naar verhouding meer moet wordt ingehuurd, is het risico dat de kosten hoger worden dan begroot. Wanneer de verhouding 75/25 wordt in plaats van 80/20, levert dit verhoudingsgewijs 8 fte meer inhuur op. Inhuur kosten gemiddeld € 35K per jaar meer, waardoor het totale risico € 280 K bedraagt.	Via het project Strategische Personeelsplanning wordt getracht om op een andere manier de werving en selectie te doen. Hierbij wordt ingezet op een steviger verbinding met opleidingsinstituten en het verleggen van de koers naar het meer zelf vormen en opleiden van personeel.	€ 280.000	M	€ 140.000
Totaal			**€ 2.002.500**		**€ 1.288.000**

* Bij een hoog risico wordt de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een gemiddeld risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de financiële impact € 1.288.000. Het huidige weerstandsvermogen van de FUMO is van voldoende omvang dat optredende risico's door de FUMO kunnen worden opgevangen.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

FUMO
Omgevingsdienst Fryslân

Bijlage II: Overzicht taakvelden

Rekening FUMO	2021	0,1 Bestuur	0,4 Overhead, ondersteuning organisatie	0,8 Overige baten en lasten	7,4 Milieu-beheer	8,3 Wonen en Bouwen	Totaal
Personeelskosten	14.024.540	30.000	3.421.857		10.308.530	264.153	
Inbesteding o.b.v. DVO's	819.668		819.668				
Detachering Wetterskip	35.840				35.840		
Materiele lasten	1.614.241		1.525.326		88.915		
Implementatiekosten	856.421		856.421				
Onvoorzien	156.253		156.253				
Totaal lasten	**17.506.962**	**30.000**	**6.779.525**	**-**	**10.433.285**	**264.153**	**17.506.962**
Baten:							
Basistaken	9.957.729				9.957.729		
Aanvullende taken	5.052.714				4.788.561	264.153	
Extra taken projecten	1.692.268				1.692.268		
Bijdrage implementatiekosten	916.421		916.421				
Rentebaten	8.748		8.748				
Totaal baten	**17.627.879**	**-**	**925.168**	**-**	**16.438.557**	**264.153**	**17.627.879**
Saldo voor vermogensmutaties	**120.916**						

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

Bijlage III: Totaalbeeld kwaliteitscriteria

Nr.	Deskundigheidsgebied	Resultaat
1	Casemanagen	=
2	Vergunningverlening bouwen en RO	=
3	Vergunningverlening milieu	=
	• Klasse I en II inrichtingen	=
	• Klasse III inrichtingen	=
	• binnen sector Procesindustrie	=
	• binnen sector Agrarisch	=
	• binnen sector Afval	=
4	Toezicht en handhaving bouwen en RO	>
5	Toezicht en handhaving milieu	=
	• Klasse I en II inrichtingen	=
	• Klasse III inrichtingen	=
	• binnen sector Procesindustrie	>
	• binnen sector Agrarisch	>
	• binnen sector Afval	=
6	Toezicht en handhaving bodem	=
7	Toezicht en handhaving groene wetten	=
8	Behandelen juridische aspecten vergunningverlening	>
9	Behandelen juridische aspecten handhaving	>
10	Behandelen juridische aspecten afwijkingsbesluiten	+/-
11	Ketentoezicht	-
12	Buitengewone opsporing milieu (boa's domein II)	=
13	Bouwfysica	u
14	Brandveiligheid	u
15	Constructieve veiligheid	u
17	Sloop en asbest	>
18	Afvalwater	=
19	Bodem, bouwstoffen, water (activiteiten 1 t/m 3)	>
20	Externe veiligheid	>
21	Geluid	>
22	Groen en ecologie	+/-
23	Luchtkwaliteit	= / u
27	Energie en duurzaamheid	-
Legenda		
Voldoet aan kwaliteitseisen		=
Voldoet aan kwaliteitseisen. Uitbesteding aan marktpartijen is volgens KC 2.2 toegestaan.		u
Voldoet aan kwaliteitseisen behoudens kleine tekortkoming(en) in opleiding/kennis.		>
Werkvoorraad beperkt waardoor niet aan frequentie-eis kan worden voldaan.		+/-
Voldoet niet aan kwaliteitseisen.		-

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de punten waarop nog niet volledig wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria.

3 - Vergunningverlening milieu
Er wordt voldaan aan de activiteiten 1 t/m 4. De activiteiten 5 en 6 van binnen dit deskundigheidsgebied zijn binnen de FUMO niet bij vergunningverleners belegd, maar worden uitgevoerd door specialisten op gebied van geluid, lucht en geur. Zij voldoen voor hun specialisme aan de kwaliteitseisen.

4 – Toezicht en handhaving bouwen en RO
Eén van de medewerker heeft niet de aanvullende opleiding Basiscursus Wet milieubeheer gevolgd. Hier zal in worden voorzien met een cursus op gebied van de Omgevingswet.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

5 – Toezicht en handhaving milieu – sector Procesindustrie
Eén van de medewerkers heeft niet de basiscursussen op het gebied van externe veiligheid gevolgd. Deze deskundigheid is wel voldoende binnen de organisatie aanwezig (deskundigheidsgebied 20).

5 – Toezicht en handhaving milieu – sector Agrarische inrichtingen
Er zijn enkele hiaten in opleiding en aanvullende kennis. Het betreft de verdiepingscursus Administratief toezicht en enkele onderdelen op gebied van diepgaande kennis.

8 – Toezicht en handhaving groene wetten
Er zijn enkele hiaten in opleiding. Het betreft basiscursussen op het gebied van de Woningwet en het Bouwbesluit.

9 – Behandelen juridische aspecten handhaving
Enkele medewerkers hebben de basiscursus Erfgoedwet (nog) niet gevolgd. Deze basiscursus is nieuw aan de kwaliteitseisen toegevoegd. Deze kennis is met name relevant voor de uitvoering van de BRIKS-taken en niet voor de inzet van deze medewerkers op gebied van milieutoezicht en milieuhandhaving.

10 – Behandelen juridische aspecten afwijkingsbesluiten
Er is onvoldoende werkvoorraad vanuit de deelnemers voor dit deskundigheidsgebied. De FUMO beschikt wel over twee medewerkers die werken op dit deskundigheidsgebied. Zij voldoen grotendeels aan de eisen ten aanzien van opleiding en (aanvullende) kennis.

11 - Ketentoezicht
Het ketentoezicht is bij de FUMO in ontwikkeling. De afgelopen jaren houdt de FUMO onder de noemer “Ketentoezicht” toezicht op verschillende ketens. Denk hierbij bijvoorbeeld aan grondstromen, afvalstromen (WEEELABEX, bodemassen), asbest, e.d.. De FUMO-medewerkers die deze werkzaamheden doen, voldoen aan de eisen die gesteld worden bij de deskundigheidsgebieden Toezicht en handhaving milieu (5), Toezicht en handhaving bodem (6) of Buitengewone opsporing milieu, welzijn en infrastructuur (11).

Het deskundigheidsgebied Ketentoezicht ziet echter op 12 andersoortige activiteiten en koppelt daaraan eisen op gebied van opleiding en kennis die binnen de FUMO niet aanwezig is. Bij andere omgevingsdiensten zien wij dat zij gezamenlijk medewerkers aantrekken die zich vanuit een klein team bezig houden met specialistische activiteiten op gebied van ketentoezicht. In 2021 zijn diverse overleggen met de Omgevingsdienst Groningen en RUD Drenthe gevoerd om meer samen te werken en gezamenlijke ketenprojecten op te starten.

17 – Sloop en asbest
Per 1 januari 2020 voert de FUMO voor haar deelnemers taken op gebied van asbest uit. De medewerkers voldoen nagenoeg aan alle gestelde eisen. Er wordt nog voorzien in aanvullende opleiding op gebied van Wet bodembescherming en het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval.

19 – Bodem, bouwstoffen, water
Voor de activiteit 1 voldoet één persoon volledig aan de gestelde eisen en wordt gebruik gemaakt van een adviesbureau. Voor de activiteiten 2 en 3 voldoet één persoon volledig en een tweede persoon mist nog enkele opleidingen. Die worden opgenomen in het opleidingsplan. Activiteit 4 wordt niet uitgevoerd door de FUMO.

20 – Externe veiligheid
Er zijn enkele hiaten in opleiding. De specialisten van de Omgevingsdienst Groningen, RUD Drenthe en de FUMO werken samen waarmee dit ondervangen wordt.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022

21 – Geluid
Enkele medewerkers hebben de basiscursus Bouw en Woning Toezicht nog niet gevolgd. Deze opleiding was in 2021 al opgenomen in het opleidingsplan, maar is onder andere door COVID-19 niet doorgegaan. Deze cursus staat nu in het opleidingsplan voor 2022.

22 – Groen en ecologie
Het deskundigheidsgebied Groen en ecologie (als onderdeel van de beoordeling Wabo vergunningaanvragen) is belegd bij vergunningverleners binnen de sector Agrarische inrichtingen. De activiteiten binnen dit deskundigheidsgebied zijn van toepassing bij agrarische bedrijven die onder het bevoegd gezag van de provincie vallen. Het aantal van deze bedrijven is beperkt, zodat niet aan de frequentie-eis wordt voldaan.

27 – Energie en duurzaamheid
Door de FUMO worden door enkele medewerkers activiteiten uitgevoerd die vallen onder het deskundigheidgebied Energie en duurzaamheid. Deze medewerkers richten zich in toenemende mate op energie- en duurzaamheidsaspecten bij de vergunningverlening en het toezicht op bedrijven. Zij voldoen op onderdelen al wel, maar zeker nog niet volledig aan de gestelde eisen ten aanzien van opleiding en ervaring. Naar verwachting zal het 2-3 jaar duren voordat de FUMO kan voldoen. Specifieke energietaken vanuit de deelnemers zijn in 2021 zeer beperkt geweest, hierdoor is het niet mogelijk om aan de kwaliteitscriteria te voldoen.

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Voor waarmerkingsdoeleinden
behorend bij controleverklaring
d.d. 2 juni 2022